

Brüsszel, 2025. január 30.
(OR. en)

5785/25

COMPET 50	ENER 18
MI 57	ENV 51
IND 27	ESPACE 6
CLIMA 21	FIN 119
COH 1	PHARM 11
DRS 5	POLCOM 11
ECOFIN 105	RECH 30
EDUC 21	SOC 43
EF 21	TELECOM 23
EMPL 32	TRANS 17

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2025. január 29.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2025) 30 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Versenyképességi iránytű az EU számára

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 30 final.

Melléklet: COM(2025) 30 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.1.29.
COM(2025) 30 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE
AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

Versenyképességi iránytű az EU számára

Versenyképességi iránytű az EU számára

Európa számos gazdasági erősséggel rendelkezik, de ha vissza akarja szerezni versenyképességét és biztosítani akarja jólétét, azonnal cselekednie kell. Az EU minden szükséges eszközzel rendelkezik ahhoz, hogy a jövőben is vezető szerepet töltsön be a világ gazdaságában. Páratlan tehetség- és képzett munkaerőbázis, bőségesen rendelkezésre álló magántőke, kontinentális méretű egységes piac, stabil és kiszámítható jogi környezet, jogállamiság és egyedülálló szociális piacgazdaság jellemzi. Európa az elmúlt években figyelemreméltó alkalmazkodóképességgel reagált az egymást követő válságokra. Kiállta a világjárványt és az Oroszország energetikai zsarolása által kiváltott energiasokkot. Kézzelfogható eredményeket ért el a zöld és digitális kettős átállás terén, továbbá új szakpolitikákat és finanszírozási eszközöket vezetett be a helyreállítás fenntartása és a gazdasági növekedés fokozása érdekében.

Az EU-nak sürgősen fel kell számolnia a fejlődését hátráltató, régóta fennálló akadályokat és strukturális gyengeségeket. Európa az utóbbi két évtizedben lépéshátrányba került más jelentős gazdaságokhoz képest a **termelékenységnövekedés terén mutatkozó tartós különbség miatt.** Az EU lemaradt az USA mögött a fejlett technológiák terén, Kína viszont számos ágazatban felzárkózott, és egyes új növekedési területeken vezető szerepet vívott ki magának. Mindez az innováció hiányának tulajdonítható. Európa a kontinensen születő ötleteket nem alakítja új, piac képes technológiákká, és nem integrálja ezeket a technológiákat ipari bázisába. Ugyanakkor belső korlátok is gátolják az európai vállalatokat abban, hogy felvesgyék a küzdelmet a versenytársaikkal. Nyomás alatt tartják őket a magas energiaárak és a szabályozásból eredő súlyos terhek. Továbbá meg kell küzdeniük az egyre egyenlőtlenebbé váló globális versenyfeltételekkel, amelyek az ipari támogatások széles körű külföldi alkalmazása miatt alakulnak ki. Európa emellett egyre inkább függ a stratégiai inputoktól és a nagymértékben koncentrált ellátási láncoktól.

Mielőbb koherens európai válaszra van szükség ahhoz, hogy az EU a jövőben is megőrizhesse gazdasági hatalomként, beruházási célpontként és gyártóközpontként betöltött szerepét.

Európa számára nem csupán a gazdasági növekedés a tét, hanem az európai modell jövője is. Ha nem növeli termelékenységét, fennáll a veszélye annak, hogy alacsony növekedési pályán marad, így kevesebb jövedelem jut a foglalkoztatottaknak, kevesebb jóléti ellátás a hátrányos helyzetűeknek, és kevesebb lehetőség mindenki számára. Európának helyt kell állni a nagyhatalmi rivalizálásban, a technológiai elsőbbségért folyó versenyben és az erőforrások feletti ellenőrzésért folytatott küzdelemben. Egy ilyen világban a versenyképességünk és az, amit Európa képvisel, elválaszthatatlan egymástól.

Szabadságunk, biztonságunk és önállóságunk minden eddiginél nagyobb mértékben függ innovációra, a versenyre és növekedésre való képességünkötől. Ezek lesznek a kulcstényezők az EU technológiai és energetikai átállásának finanszírozása szempontjából. Biztosítani fogják, hogy egyedülálló szociális modellünk fenntartható maradjon. Emellett forrásokat nyújtanak Európa számára ahhoz, hogy garantálja biztonságát, és fajsúlyos szereplőként lépjen a globális külügyi színtérre. Alapvető fontosságú, hogy megteremtjük a vállalkozások sikeres működéséhez szükséges feltételeket, és olyan környezetet alakítsunk ki, ahol mindenkinek egyenlő esélye van a sikerre. A versenyképesség és a termelékenység növelése együtt jár majd az emberek szerepvállalásának erősítésével. A tiszta gazdaság a versenyképesebb Európa meghatározó hajtóereje. Az EU-nak egyrészt biztosítania kell fenntartható jólétét és versenyképességét, másrészt meg kell őriznie egyedülálló szociális piacgazdaságát, sikeresnek kell lennie a kettős átállás terén, és meg kell védenie szuverenitását, gazdasági biztonságát és globális befolyását. Amint arra Mario

Draghi figyelmeztetett, ha Európa elfogadja a veszteségminimalizálásra szorítókozó, fokozatos gazdasági hanyatlást, „lassú aggóniára” kárhoztatja magát.

2024 februárjában az európai vállalkozások és szakszervezetek képviselői jóváhagyták az antwerpeni nyilatkozatot, amely egy ipari megállapodás megkötését szorgalmazta. A **Letta-jelentés**¹ rámutatott, hogy Európának sokkal nagyobb mértékben ki kell aknáznia az egységes piacon rejlő lehetőséget, különben jelentéktelenségbe süllyed egy olyan világban, amelyet a nagyhatalmak közötti verseny határoz meg. A dezindusztrializáció kockázata és a gazdasági nehézségek központi témaként jelentek meg az európai választásokat megelőzően a tagállamokban folytatott nyilvános vitákban. Az Európai Tanács stratégiai menetrendjére építve az uniós vezetők elfogadták az európai versenyképességi megállapodást szorgalmazó budapesti nyilatkozatot.

Az Ursula von der Leyen bizottsági elnök felkérésére készített **Draghi-jelentés**² alapos elemzést nyújtott Európa nehézségeiről. A jelentés arra figyelmeztet, hogy Európa a jövőben már nem támaszkodhat azokra a tényezőkre, amelyek korábban elősegítették a növekedést. Idetartozik a nyitott globális kereskedelmi rendszer által vezérelt erőteljes külső kereslet, az olcsó és bőségesen rendelkezésre álló fosszilis tüzelőanyagokhoz való hozzáférés, valamint a viszonylagos geopolitikai stabilitás időszaka által nyújtott „békehozadék”, ami lehetővé tette az uniós kormányok számára, hogy más prioritásokra költsenek. Európa növekedésének hajtóerői éppen abban az időszakban merülnek ki, amikor gazdaságának korszerűsítése, a zöld és digitális átállás finanszírozása és biztonságának garantálása hatalmas beruházásokat igényel. A Draghi-jelentés egyértelmű diagnózist állít fel, és konkrét ajánlásokat fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy miként lehet Európát más pályára állítani. **Itt az ideje, hogy cselekedjünk.**

Az új Bizottság az elnök politikai iránymutatásán alapuló ambiciózus politikai megbízatással rendelkezik arra, hogy a növekedés és a beruházások Bizottságává váljon. E megbízatásnak a versenyképesség áll a középpontjában. **Ez a közlemény iránytűt határoz meg, amely iránymutatásul szolgál majd az elkövetkező öt évben végzendő munkához, és felsorolja az európai gazdaság dinamizmusának újraélesztését célzó kiemelt intézkedéseket.**

Az innováción alapuló termelékenységre épülő új versenyképességi modell

A Draghi-jelentésből az derül ki, hogy az innovációt kell az európai megújulás középpontjába állítani, egyúttal meg kell szüntetni a növekedést hátráltató egyéb korlátokat. Európa ipari struktúrája statikussá vált, és olyan hagyományos ágazatok uralják, amelyek a technológiavezérelt amerikai szektoroknál kevesebbet költenek kutatásra és innovációra, emellett kevés, átalakító hatású új technológiákat alkalmazó induló vállalkozás éri el a kritikus tömeget³. Mivel Európa népessége csökkenni fog, a jövőbeni növekedés előmozdításához nem számíthatunk a növekvő munkaerő-ráfordításra. Ezért a termelékenységet az élvonalbeli innováció és a készségekbe történő beruházás fokozásával kell újra fellendíteni, nem pedig a bérek leszorításával.

(1) <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

(2) https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en?prefLang=hu

(3) Európai Bizottság, 2025. évi éves jelentés az egységes piacról és a versenyképességről. Ezzel magyarázható az EU és az USA egy főre jutó GDP-je közötti különbség mintegy kétharmada.

Ugyanakkor Európának egyéb olyan tényezőkkel is meg kell küzdenie, amelyek fékezhetik a versenyképességét. A karbonszegény gazdaságra való átállásnak ösztönöznie kell a versenyképességet és a technológiasemlegességet, a tisztább energiaforrásokra való átállás során pedig csökkenteni kell az energiaköltségeket és az áringadozást. Az uniós szabályozásnak arányos mértékűnek kell lennie. Az EU-nak egyrészt garantálnia kell ipari jelenlétét a technológiai kulcságazatokban, másrészt csökkentenie kell a függőségekből eredő, biztonságát és rezilienciáját érintő kockázatokat – ellenkező esetben a geopolitikai bizonytalanság rontani fogja vállalataink kilátásait, és fékezni fogja a beruházásokat.

Az iránytű célja Európa eredendő erősségeinek kamatoztatása, erőforrásainak kiaknázása, valamint az európai és nemzeti szintű akadályok felszámolása.

Európának olyan helyé kell válnia, ahol a holnap technológiáit, szolgáltatásait és tiszta termékeit alkotják meg, állítják elő és hozzák forgalomba, mivel továbbra sem térhetünk le a klímasemlegesség felé vezető útról. Olyan kontinenssé, ahol továbbra is teret kap az élvonalbeli tudományos és kutatási innováció. Amely megtartja és vonzza a világ legnagyobb tehetségeit, és mindenki számára minőségi munkahelyeket biztosít. Ahol a régiók közötti felfelé irányuló konvergencia erősíti globális pozíciónkat és egységünket. Amely olyan vezető globális befektetési célpont, ahol jutalmazza a kockázatvállalást és a vállalkozói szellemet.

Versenyképességi iránytű

A versenyképességi iránytűnek köszönhetően a versenyképesség is bekerült az EU átfogó cselekvési elvei közé.

Az iránytű két átfogó célt tűz ki. Először is az ahhoz szükséges szakpolitikai változtatások meghatározását, hogy Európa magasabb sebességi fokozatra kapcsolhasson. Egyes területeken korszerűsíteni kell a meglévő politikákat; máshol viszont az új realitásokhoz való alkalmazkodás radikális változást tesz szükségessé. A második cél az együttműködés új módjainak kidolgozása a döntéshozatal gyorsaságának és minőségének javítása, kereteink és szabályaink egyszerűsítése, valamint a széttagoltság felszámolása érdekében. Európa csak akkor tud lépést tartani kontinensnyi méretű versenytársaival, ha az uniós és a nemzeti politikák közös célokra fókuszálnak és erősítik egymást. Mivel az adózástól a munkaerőpiacokon át az iparpolitikáig számos fontos eszköz nagyrészt vagy részben az uniós kormányok kezében van, a nemzeti reformok és beruházások összehangolása lényegeselemként fog beépülni ebbe az átfogó stratégiába.

A Draghi-jelentés meghatározta a **versenyképesség fokozásához szükséges alábbi három transzformatív tényezőt**, az iránytű pedig felvázolja, hogy ezek milyen megközelítéssel és kiválasztott kiemelt intézkedésekkel ültethetők át a gyakorlatba az elkövetkező években:

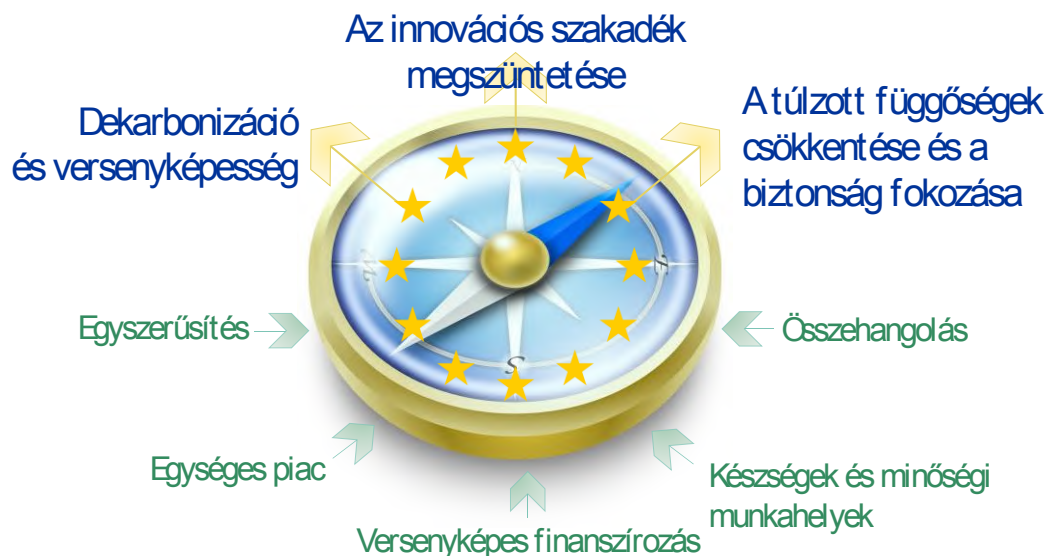
- Az innovációs szakadék megszüntetése
- A dekarbonizáció és a versenyképesség közös ütemterve
- A túlzott függőségek leépítése és a biztonság növelése

Ezeket a sarkalatos pontokat a minden ágazat versenyképességének elősegítéséhez szükséges, **horizontális stratégiai eszközökre** vonatkozó alábbi intézkedések egészítik ki:

- a szabályozási környezet **egyszerűsítése**, a terhek csökkentése, valamint a gyorsaság és a rugalmasság előmozdítása;
- az **egységes piac** által kínált méretgazdaságossági előnyök teljes körű kiaknázása az akadályok felszámolása révén;
- **finanszírozás** biztosítása az európai megtakarítási és beruházási unión és az uniós költségvetés áthangolásán keresztül;
- **készségfejlesztés és a minőségi munkahelyek** előmozdítása a társadalmi méltányosság biztosítása mellett;
- **a szakpolitikák jobb összehangolása** uniós és nemzeti szinten.

A tervezett kezdeményezések ütemterve és nem kimerítő felsorolása az egyes szakaszok végén található.

Fenntartható jólét és versenyképesség

1. A versenyképesség erősítéséhez szükséges három transzformatív tényező

1.1. Az innovációs szakadék megszüntetése

Európa az USA-hoz és Kínához hasonló mértékben részesedik a globális szabadalmi bejelentésekből. Az európai egyetemek által bejegyeztetett találmányoknak azonban csak az egyharmada⁴ kerül kereskedelmi hasznosításra. Az európai kutatók és vállalkozók számára rendkívül rögzös út vezet a felfedezéstől és a szabadalmaztatástól a piacra jutásig.

Az EU-nak újra kell indítania a pozitív innovációs ciklust. A Draghi-jelentésből az derül ki, hogy a termelékenység növekedése két tényező együttes hatására következik be: egyrészt az új, dinamikus induló vállalkozások által létrehozott diszruptív innováció miatt, amely kihívást jelent a hagyományos piaci szereplők számára; másrészt az ilyen innovációkat alkalmazó érett, hagyományos iparágakban elért hatékonyságjavulás következtében. Ha az említett két tényező gyenge – és Európában ez a helyzet –, a gazdaság olyan ágazatok foglyává válik, ahol egyre kevesebb tér nyílik a radikális innovációra, a magánszektor K+F-kiadásai pedig stagnálnak⁵. **Ha biztosítani kívánjuk az európai ipar jövőjét, új lendületet kell adnunk az innovációs ciklusnak.**

Jelenleg a piac széttagoaltsága, a kockázati tőke hiánya és az elégtelen innovációs támogatás hátráltatja az európai vállalkozások elindítását és növekedését. Az európai induló vállalkozások a tartósan fennálló szabályozási akadályok miatt csak nagy nehézségek árán tudnak terjeszkedni az egységes piacon. Emellett a hasonló amerikai

⁽⁴⁾ Európai Bizottság, 2025. évi éves jelentés az egységes piacról és a versenyképességről.

⁽⁵⁾ IMF, 2024, Regional Economic Outlook Note Europe: Europe's Declining Productivity Growth: Diagnoses and Remedies, (Regionális gazdasági kilátások – Európa, Európa hanyatló termelékenységnövekedése: diagnózis és gyógymódok) 2024. november 13.

vállalkozásokhoz képest kisebb mértékben jutnak hozzá kockázati tőkéhez és annak egyéb formáihoz: az EU-ban végrehajtott befektetésekben a globális kockázati tőke-alapok részesedése mindössze 5 %, míg ugyanez a mutató az Egyesült Államokban 52 %, Kínában pedig 40 %⁶. Ez a két tényező egymást erősíti: az uniós induló vállalkozások alacsonyabb növekedési kilátásai és a kudarc magasabb költségei gyengítik vonzerejüket a befektetők szemében. Ennek eredményeként sok vállalkozás az Egyesült Államokban keres finanszírozást, és a nagyobb piac és ügyfélkör előnyeinek kihasználása érdekében oda helyezi át a tevékenységét.

Az induló és növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó célzott uniós stratégia kezelni fogja azokat az akadályokat, amelyek gátolják az új vállalkozások létrejöttét és növekedését. Egyrészt javítani fogja az egyetemek és a vállalkozások közötti kapcsolatokat és a szabadalmak kereskedelmi hasznosításának esélyeit. Másrészt felszámolja azokat az akadályokat, amelyek a kockázati tőkéhez való hozzáférés hiánya, az egységes piac szétagoltsága, a tehetségek és a szakképzett munkavállalók korlátozott rendelkezésre állása és mobilitása, valamint a nem kellően célzott innovációs támogatás miatt jöttek létre. Az **európai innovációs intézkedéscsomag** elő fogja mozdítani az innovatív vállalkozások hozzáférését az európai kutatási és technológiai infrastruktúrákhoz, a közfinanszírozású K+I által a szabadalmaztatás fokozása érdekében létrehozott szellemi javakhoz, valamint a szabályozói tesztkörnyezetekhez, amelyek lehetővé teszik az innovátorok számára új ötletek kidolgozását és tesztelését.

Valódi változást hozna, ha lehetővé tennék az innovatív vállalkozások számára, hogy 27 különálló jogi szabályozás helyett egy egységes, harmonizált szabályrendszer alapján működjenek, bárhol is fektessenek be vagy folytassanak üzleti tevékenységet az egységes piacon. A Bizottság ezért javaslatot fog tenni egy **28. jogi szabályozásra**, amely egyszerűsíti az alkalmazandó szabályokat, és csökkenti a kudarc költségeit, a társasági jog, a fizetéseképtelenség, a munkajog és az adójog valamennyi lényeges elemére kiterjedően.

Az innovatív vállalkozások európai növekedésével egyidejűleg az EU minden tőle telhetőt megtesz majd azért, hogy hozzájuttassa őket a szükséges finanszírozáshoz. Európában nincs tőkehiány, de azt túlnyomórészt bankhitelként, nem pedig saját tőkeként vagy a kockázati tőke más formáiban bocsátják rendelkezésre. Az európai megtakarítási és beruházási unió keretében hamarosan elinduló kezdeményezések részeként az európai kockázati tőke fellendítését célzó intézkedéseket fogunk előterjeszteni (lásd a 2.3. szakaszt), hogy kedvezőbb finanszírozási környezetet teremtsünk az induló és a növekvő innovatív vállalkozások számára.

Emellett a Bizottság együtt fog működni az EBB csoporttal és a magánbefektetőkkel a forráshiány megszüntetésére szolgáló TechEU beruházási program bevezetése érdekében, amely támogatja a diszruptív innovációt, megerősíti Európa ipari kapacitását, valamint elősegíti az innovatív technológiákba, például a mesterséges intelligenciába, a tiszta technológiába, a kritikus fontosságú nyersanyagokba, az energiatárolásba, a kvantum-számítástechnikába, a félvezetőkbe, az élettudományokba és a neurotechnológiába beruházó vállalkozások terjeszkedését.

A mezőgazdaság és az élelmiszerrendszerek jövőképeinek fejlődésével párhuzamosan támogatni kell a mezőgazdasági vállalkozói készséget is, amely az innovatív és fenntarthatóbb gazdálkodási módszerek térnyerésének hajtóereje.

⁽⁶⁾ EBB „The scale-up gap: Financial markets constraints holding back innovative firms in the European Union” (A növekedési lemaradás: A pénzügyi piacok korlátai hátráltatják az innovatív vállalkozásokat az Európai Unióban), 2024.

Európa az innovációs folyamatot is támogatni fogja, új hangsúlyt helyezve a K+F-kiadások növelésére és a nagy hatású projektekbe való becsatornázására. Az innovációt elősegítő általános környezet javítása érdekében a Bizottság előterjeszti az **Európai Kutatási Térségről szóló jogszabályt**, amelynek célja a K+F beruházások fokozása és a GDP 3 %-ában meghatározott cél elérése, a kutatástámogatásnak a stratégiai prioritásokra való összpontosítása, az EU és a tagállamok finanszírozási prioritásai közötti összhang megerősítése, valamint a tudás és a tehetség Európán belüli áramlásának előmozdítása. A Draghi-jelentésben szereplő javaslatnak megfelelően, a DARPA-modell elemeire támaszkodva, a kockázat fokozott átvállalásával kell folytatni a magas kockázatú vállalatok növekedését elősegítő, az Európai Innovációs Tanács által megkezdett munkát⁷.

Vezető szerep a jövő gazdaságát szolgáló technológiák terén

A növekedés akadályainak megszüntetésével párhuzamosan Európának biztosítania kell a fejlett technológiák kibontakozásához szükséges feltételeket. A technológiai szuverenitás és versenyképesség fokozása érdekében Európának vezető szerepet kell betöltenie az innovációban a jövő gazdasága szempontjából fontos technológiai ágazatokban; például a mesterséges intelligencia (MI), a félvezető- és kvantumtechnológiák, a fejlett anyagok, a biotechnológiák, a tisztaenergia-technológiák, a robotika, az ürtechnológiák, az összekapcsolt és autonóm mobilitás stb. terén.

Európa élen jár abban, hogy stabil és biztonságos keretet biztosítson az egységes piacon digitális technológiákat fejlesztő és üzemeltető vállalatok számára olyan intézkedések révén, mint az adatrendelet és az adatkormányzási rendelet, a kiberrezilienciáról szóló jogszabály és a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály, valamint olyan ágazati kezdeményezések által, mint a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabály és az új európai egészségügyi adattér. Az európai normák hatással vannak a globális szabályozási keret alakulására. Most arra kell helyezni a hangsúlyt, hogy a technológia termelékenységnövelő hatásának kiaknázása érdekében elősegítsük technológiai tehetségeink kibontakozását és az ipar világszínvonalú fejlesztését az EU-n belül.

Európának szüksége van a mesterséges intelligencia terén betöltött vezető szerep által megkívánt számítástechnikai, felhő- és adatinfrastruktúrákra. Az **MI-kontinens stratégia** részét képező, **MI-gyárakra** vonatkozó kezdeményezés célja, hogy európai szinten kiaknázza az aggregálásból és a hálózati hatásokból származó valamennyi előnyt. A kezdeményezés Európa meglévő világszínvonalú EuroHPC szuperszámítógép-hálózatára építve „MI-gyárakat” hoz létre Európa számítási teljesítményének növelése érdekében, és hozzáférhetővé teszi azt az induló innovatív vállalkozások, a kutatók és az ipar számára MI-modelljeik betanítása, fejlesztése és javítása céljából. Ezzel párhuzamosan a **felhőszolgáltatások és a mesterséges intelligencia fejlesztésére irányuló uniós intézkedéscsomag** keretében a Bizottság a köz- és a magánszféra bevonásán alapuló kezdeményezést fog indítani annak érdekében, hogy EU-szerte olyan új MI-óriásgyárakat hozzanak létre, amelyek a legfontosabb MI-ökoszisztémákat támogató nagyon nagy MI-modellek betanítására szakosodnak. Az intézkedéscsomag emellett minimumkövetelményeket határoz meg az Európában kínált felhőszolgáltatásokra vonatkozóan. Ez kiegészíti az európai csiptervezés és -gyártás támogatását, beleértve a csúcstechnológiás MI-csipekkel kapcsolatos további intézkedéseket is. Mivel a mesterséges intelligencia fejlesztésének nélkülözhetetlen eleme, hogy nagy mennyiségű és

(⁷) Draghi-jelentés: „The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations” (Az európai versenyképesség jövője – részletes elemzés és ajánlások), 248. o.

jó minőségű adat álljon rendelkezésre, a Bizottság javaslatot fog tenni az **európai adatuniós stratégiára** azzal a céllal, hogy javítsa és könnyítse a magán- és nyilvános adatok megosztását, egyszerűsítse a szabályozási rendszert és annak alkalmazását, valamint felgyorsítsa az új rendszerek vagy alkalmazások fejlesztését.

Európának meg kell őriznie vezető pozícióját a **kvantumtechnológiák** terén is, amelyek forradalmasíthatják a mai biztonsági és védelmi kommunikáció alapjául szolgáló digitális titkosítási rendszereket, a szkennelés és a gyógyszerkutatás révén az egészségügyet, valamint az üzleti tranzakciókat. A **kvantumstratégia** és a **kvantumjogszabály** a csipekről szóló meglévő jogszabályra építve kezelni fogja a szabályozás széttagoltságát, összehangolja az uniós és nemzeti programokat, és támogatja a páneurópai kvantum-számítástechnikai, kommunikációs és érzékelési infrastruktúrába történő beruházásokat.

Beruházás a gazdasági növekedés új hajtóerőibe

Az élettudományok élen járnak a biotechnológiai innovációban, és jelentős, ágazatokon átívelő versenyképességi potenciállal rendelkeznek, amely a gyógyszeripartól kezdve a mezőgazdaságon és az energetikán át az élelmiszerekig és a takarmányokig terjed. Az **uniós biogazdasági stratégia** megszilárdítja majd az EU helyzetét a gyorsan bővülő biogazdasági piacon, amely jelentős növekedési potenciállal rendelkezik a bioalapú anyagok, a biogyártás, a biokémiai anyagok és az agrár-biotechnológiai ágazatok terén, csökkenteni fogja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünket, és javítja vidéki térségeink gazdasági kilátásait. Az új **európai biotechnológiai jogszabály** jövőbe mutató keretet biztosít, amely elősegíti az innovációt olyan területeken, mint az egészségügyitechnológia-értékelés és a klinikai kísérletek, és általában véve kiaknázza azokat a lehetőségeket, amelyeket a biotechnológiák nyújthatnak gazdaságunk számára.

Az **innovatív fejlett anyagok** iránti kereslet exponenciálisan fog növekedni az elkövetkező években, ami vonzza a beruházásokat és átalakítja a globális ellátási láncokat. A Bizottság a **fejlett anyagokról szóló jogszabályt** fog előterjeszteni, hogy megteremtse a kutatástól és az innovációtól az induló vállalkozások létrehozásáig, valamint a gyártásig és a forgalmazásig terjedő teljes életciklus támogatásának keretfeltételeit.

Hasonlóképpen, az **űripár** is csúcstechnológiai ágazat, amely 2030-ra várhatóan kilencszeresére nő. A közkiadások összehangolásának javítása, az európai induló és növekvő innovatív vállalkozások beruházásainak támogatása, valamint az űripari ellátási lánc rezilienciájának megerősítése révén meg kell őrizni az európai űrágazat versenyképességét. Az **űripari jogszabályra** irányuló javaslat olyan intézkedések révén védi és javítja az űrtevékenységek belső piacának működését, amelyek uniós szinten harmonizálják az űrtevékenységek biztonságára, rezilienciájára és fenntarthatóságára vonatkozó követelményeket, és megszüntetik a nemzeti jogszabályokból eredő széttagoltságot.

A versenypolitika szintén az európai versenyképesség erősítésének fontos eszköze. Az antitrösztzabályok és az összefonódás-ellenőrzés egyértelmű és kiszámítható keretek közötti, szigorú és hatékony érvényesítése védi a tisztességes versenyt, valamint innovációra és hatékonyságnövelésre ösztönzi a vállalatokat. Ugyanakkor a versenypolitikának is lépést kell tartania a változó piaci körülményekkel és a technológiai innovációval a mélytechnológiák és az áttörést hozó innovációk kifejlesztéséért folyó globális versenyben. Ehhez új megközelítésre van szükség, amely jobban igazodik a közös célokhoz, és lehetővé teszi a vállalatok számára a globális piacokon való terjeszkedést,

együttal pedig minden esetben biztosítja az egyenlő versenyfeltételeket az egységes piacon.

Ennek tükröződnie kell az **összefonódások értékelésére vonatkozó új iránymutatásban**, hogy az európai gazdaság sürgető szükségleteinek fényében megfelelő súlyt kapjon az innováció, a reziliencia és az egyes stratégiai ágazatokban folytatott verseny beruházási intenzitása. Általánosabban fogalmazva, az uniós versenypolitika új megközelítése nemcsak a végrehajtás egyszerűsítését és felgyorsítását követeli meg, hanem annak megerősítését és célzottabbá tételét is. Az iránymutatás koherens megközelítést fog biztosítani, amely elősegíti az átfogó uniós célkitűzéseket, különösen az innovációs szakadék megszüntetését, adott esetben a méretgazdaságosság elérése iránti igény kezelését, valamint az uniós ipar dekarbonizációjának támogatását. A Bizottság továbbá felül fogja vizsgálni a technológiatranszferre vonatkozó keretet⁸ annak érdekében, hogy egyértelmű, egyszerű és naprakész szabályozást biztosítson a vállalatok számára a versenyt elősegítő technologiahasznosítási megállapodásokhoz, ezáltal megkönnyítve a technológia terjesztését, ösztönözve az induló K+F-et és előmozdítva az innovációt. A digitális piacokról szóló jogszabály végrehajtása megnyitja majd a zárt ökoszisztémákat, és lehetővé teszi az innovatív vállalkozások számára, hogy új digitális szolgáltatásokat kínáljanak a fogyasztóknak. Végezetül a Bizottság a versenyképességi koordinációs eszközzel összefüggésben elő fogja mozdítani a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek szélesebb körű alkalmazását (lásd az alábbi 2.5. szakaszt).

Az innováció terjesztése a gazdaság egészében

Az európai termelékenység növelésének második szükséges eleme a digitalizáció és a fejlett technológiák terjesztése az európai gazdaság egészében. Összességében véve a világ gazdaságban a következő 10 évben létrejövő új érték 70 %-át a digitalizáció segítségével fogják megteremteni⁹.

Versenylőnyünk megőrzése szempontjából döntő fontosságú, hogy integráljuk a mesterséges intelligenciát azokba a stratégiai ágazatokba, amelyekben Európa hagyományosan erős. Jelenleg az uniós vállalkozásoknak csak kis része – például a mesterséges intelligencia esetében 13 %-a – alkalmaz digitális technológiákat¹⁰. **A mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére irányuló stratégia** célja egyrészt a mesterséges intelligencia új ipari alkalmazásainak elterjesztése olyan ágazatokban, mint a feldolgozóipar, a gépjárműipar, az energia, a robotika, a gyógyszeripar, a repüléstechnika és a pénzügyi szolgáltatások, másrészt pedig a közszolgáltatások javítása, például az egészségügy és az igazságszolgáltatás terén.

A közszolgáltatások digitalizálása és a mesterséges intelligenciának a közzférába való integrálása fokozni fogja a versenyképességet. A Mesterséges Intelligencia Európai Kutatási Szervezete (CERN for AI) révén biztosítani lehetne a mesterséges intelligencia említett vertikális alkalmazásainak és tudományos területen való alkalmazásának jobb uniós szintű koordinációját és támogatását. Az erre irányuló munka során az **Európai**

(⁸) A technológiaátadási megállapodásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet és a technológiaátadási iránymutatás.

(⁹) Világ gazdasági Fórum, „For inclusive growth, leaders must embrace a global and open economic future” (Az inkluzív növekedéshez a vezetőknek el kell kötelezniük magukat a globális és nyitott gazdasági jövő mellett), 2025. január.

(¹⁰) Eurostat, EU survey on ICT usage and e-commerce in enterprises (Uniós felmérés az IKT és e-kereskedelem vállalati alkalmazásáról) (2025. január). Bár ez az előző évhez képest jelentős növekedést jelent, a mesterséges intelligencia sokkal szélesebb körű használatában rejlő lehetőségek továbbra is kiaknázatlanok.

Kutatási Tanácsnak és az Európai Innovációs Tanácsnak saját szakterületén belül azonos stratégiai érdekek mentén kell tevékenykednie, és szorosabban együtt kell működnie az eredmények elérése érdekében.

A vezető feldolgozóipari vállalatoknak is növelniük kell K+F-intenzitásukat, miközben fel kell gyorsítaniuk az innováció terjesztését. Az induló innovatív vállalkozásokkal kialakított stratégiai partnerségek elősegíthetik az új termékek és rendszerek kifejlesztését. A jövőbeli uniós kutatásfinanszírozás célzott támogatást fog nyújtani az ipari versenyképesség javításához, stratégiaibb és kevésbé bürokratikus szemléletmóddal támogatva az alkalmazott kutatásból a növekedési szakaszba való átmenetet.

Az innovációs szakadék megszüntetéséhez a legkorszerűbb digitális infrastruktúrába – többek között a modern száloptikás hálózatokba, a vezeték nélküli és műholdas megoldásokba, a 6G-be és a felhőalapú számítástechnikai kapacitásokba – **történő beruházásokra lesz szükség.** Európa azonban messze elmarad a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program keretében saját maga által kitűzött, a konnektivitási infrastruktúrára vonatkozó célok teljesítésétől. A fejlődési irány kiigazítása érdekében a **digitális hálózatokról szóló jogszabály** a konnektivitás integrált egységes piacának megteremtése és az összehangoltabb uniós rádióspektrum-politika kialakítása révén megoldásokat fog javasolni a jövőbeli digitális hálózatok kiépítését szolgáló piaci ösztönzők javítására, a terhek és a megfelelési költségek csökkentésére, és a végfelhasználók digitális konnektivitásának javítására.

Az 1. pillér kiemelt intézkedései

- Az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó stratégia [2025 második negyedéve]
- 28. szabályozási szabályozás [2025 negyedik negyedéve – 2026 első negyedéve]
- Európai innovációs intézkedéscsomag [2025 negyedik negyedéve – 2026 első negyedéve]
- Az Európai Kutatási Térségről szóló jogszabály [2026]
- Az MI-gyárakra irányuló kezdeményezés [2025 első negyedéve], az MI alkalmazásának ösztönzésére irányuló stratégia, az MI tudományos alkalmazására irányuló stratégia, valamint az adatuniós stratégia [2025 harmadik negyedéve]
- A felhőszolgáltatások és a mesterséges intelligencia fejlesztésére irányuló uniós intézkedéscsomag [2025 negyedik negyedéve – 2026 első negyedéve]
- Uniós kvantumstratégia [2025 második negyedéve] és kvantumjogszabály [2025 negyedik negyedéve]
- Európai biotechnológiai jogszabály és a bioökonómiai stratégia [2025–2026]
- Élettudományi stratégia [2025 második negyedéve]
- A fejlett anyagokról szóló jogszabály [2026]
- Űripari jogszabály [2025 második negyedéve]

- A horizontális összefonódásokról szóló iránymutatás felülvizsgálata
- A digitális hálózatokról szóló jogszabály [2025 negyedik negyedéve]

1.2. A dekarbonizáció és a versenyképesség közös ütemterve

Európa ambiciózus keretet alakított ki annak érdekében, hogy 2050-re dekarbonizált gazdasággá váljon. Ezen az úton fog tovább haladni, többek között a 2040-re kitűzött 90 %-os köztes cél elérése révén¹¹. Az említett keret a célkitűzések és a szakpolitikák megfelelő összehangolása esetén képes javítani a versenyképességet, mivel biztonságot és kiszámíthatóságot nyújt mind a vállalatok, mind a befektetők számára. Emellett, amint azt a Draghi-jelentés is jelzi, a dekarbonizációs intézkedések a növekedés erőteljes mozgatórugóivá válhatnak, ha kellőképpen beépülnek az ipar-, a verseny-, a gazdaság- és a kereskedelempolitikákba. Ez a meggyőződés inspirálja a **tisztaipar-megállapodásra** irányuló kezdeményezést, amely azt hivatott biztosítani, hogy az EU vonzó gyártási helyszín legyen az energiaigényes iparágakban is, továbbá az elfogadott dekarbonizációs célok elérésére érdekében elő kívánja mozdítani a tiszta technológiákat és az új körforgásos üzleti modelleket.

Megfizethető energia

Az EU-nak haladéktalanul kezelnie kell azt a problémát, hogy az európai vállalkozásokat és háztartásokat magas és ingadozó energiaárakkal szembesülnek. Az energiaárak sokkal magasabbak, mint a versenytárs régiókban, és az Unión belül is jelentős eltérések mutatkoznak. A magas európai energiaárak okainak egy része strukturális jellegű. Európa energiaigényének csaknem kétharmadát fosszilis tüzelőanyagok behozatalával fedezi. A legutóbbi áremelkedések fő mozgatórugója az, hogy Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával összefüggésben manipulálja ezt a függőséget, amelyek leépítése időbe telik, ahogy az energia egyre nagyobb hányadát állítják elő dekarbonizált energiatermelésből Európában. Az EU-nak ezért fel kell gyorsítania a tiszta energiára való átállást, és elő kell mozdítania a villamosítást. Az energiaárak egyes költségelei azonban már **rövid távon** is mérsékelhetők, mivel azokat a hálózati díjak és az adórendszer nem megfelelő kialakítása vagy az energiapiaci integráció hiánya határozza meg.

Ezeket a kérdéseket a **megfizethető energiára vonatkozó cselekvési terv** fogja kezelni egy sor olyan intézkedés révén, amelyek biztosítják, hogy a háztartások és az ipari fogyasztók szélesebb körben férjenek hozzá közvetlenül az olcsó villamos energiához. A terv elősegíti majd a további piaci integrációból eredő árcsökkentési lehetőségek kiaknázását, a garanciák és a kockázatcsökkentő eszközök szélesebb körű alkalmazását a hosszú távú energiavásárlási megállapodások megkötésének megkönnyítése érdekében, valamint keresletoldali rugalmassági szolgáltatások nyújtására ösztönzi az ipari fogyasztókat, és szorgalmazni fogja az energiarendszer költségeinek jobban kialakított díjstruktúra révén történő méltányos elosztását.

E terv nélkülözhetetlen eleme az európai villamosenergia-átviteli hálózatokba való beruházás, amely elősegíti a klímasemleges energetikai rendszer felé történő

⁽¹¹⁾ Vö. Európa választása – Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára (2024–2029).

előrehaladást és az egységes energiapiac előnyeinek kiaknázását, valamint csökkenti a megújuló energiát érintő korlátozások kockázatát. Európának nagyobb összeget kell fordítania az energiaátviteli és -elosztási infrastruktúra hálózatának korszerűsítésére és bővítésére, felgyorsítva a villamosenergia-, hidrogén- és szén-dioxid-átviteli hálózatokba, valamint a tárolási rendszerekbe történő beruházásokat.

A tiszta termelés üzleti megalapozottsága

Ahhoz, hogy a gazdaság elmozduljon a tiszta termelés és a körforgásos jelleg felé, az EU-nak vezető piacokat kell létrehoznia és az elsőként cselekvőket jutalmazó szakpolitikákat kell kialakítania. E folyamatot leginkább az EU belső piacában rejlő erő kamatoztatása képes előrelendíteni. Ez megvalósítható a karbonszegény termékek iránti keresletet élénkítő új intézkedésekkel, például a közbeszerzés terén a referenciamutatók/címkézés, célértékek vagy preferenciák alkalmazásával, továbbá a különbözeti szerződések révén nyújtott pénzügyi ösztönzőkkel. Az EU és a tagállamok közötti koordinátorként eljárva a Bizottság elő fogja mozdítani a kereslet összevonását és az intézkedések összehangolását a tagállamok között, többek között az „aukcio mint szolgáltatás” rendszer¹² szélesebb körű és egyszerűbb alkalmazása révén.

A keresleti ösztönzők mellett a tiszta technológiák előállítóinak elő kell segíteniük, hogy az innovációra építve vezető gyártási pozíciót szerezzenek. A vállalkozások – különösen az energiaigényes vállalkozások – tiszta technológiákra való átállásra irányuló erőfeszítéseinek hatékonyabb előmozdításához rugalmas és támogató állami támogatási keretre van szükség. A Bizottság a **tisztaipar-megállapodásban** fel fogja vázolni, hogy a célirányos és egyszerűsített támogatás miként nyújthat további ösztönzést a dekarbonizációt szolgáló beruházásokhoz anélkül, hogy piaci torzulások alakulnának ki. Ugyanebben a szellemben a Bizottság fel fogja kérni a tagállamokat annak biztosítására, hogy adórendszerük azon elemei, amelyek ösztönző hatással lehetnek a magánberuházásra – például az értékcsökkenési szabályok és az adójóváírások – hozzájáruljanak a tiszta termelés üzleti megalapozottságához.

Az átállás jelenlegi szakaszában az energiaigényes ágazatok, például az acél-, a fém- és a vegyipar a legsérülékenyebbek közé tartoznak. Ezek az iparágak az európai gyártási rendszer gerincét képezik, mivel teljes értékláncok számára nélkülözhetetlen inputokat is előállítanak. Átállásuk támogatása érdekében a Bizottság a tisztaipar-megállapodás közzétételét követően az érdekelt felekkel folytatott szoros párbeszéden és konzultáción alapuló, testreszabott cselekvési tervet fog előterjeszteni néhány ilyen iparágra vonatkozóan. A 2025 tavaszán esedékes **acél- és fémipari cselekvési terv** például konkrét intézkedéseket fog javasolni a beruházási igények kezelésére, az elsődleges és másodlagos anyagokhoz való hozzáférésre és a piacvédelmi eszközök használatára vonatkozóan, továbbá a globális nem piaci kapacitásfeleslegre tekintettel olyan hosszú távú megoldást fog felvázolni, amely felváltaná a jelenlegi védintézkedéseket. A 2025 végére elkészülő **vegyipari csomag** kulcsfontosságú lesz az ipari versenyképesség biztosítása, valamint az emberi egészség és a környezet védelme szempontjából, és a kritikus vegyi anyagok beszerzésével is foglalkozni fog.

A mobilitás és a technológiasemlegesség kulcsfontosságú a versenyképesség szempontjából. A Bizottság stratégiai párbeszédet indított a gépjárműiparral annak

¹² Az „aukcio mint szolgáltatás” rendszert elsőként az Innovációs Alap keretében, a Hidrogénbank kapcsán alkalmazták úttörő jelleggel, lehetővé téve a tagállamok számára azon elfogadható projektek támogatását, amelyek esetében az uniós finanszírozás nem bizonyult elegendőnek.

érdekében, hogy sürgősen kezeljék az aktuális kihívásokat, valamint konkrét stratégiák és megoldások kidolgozása révén biztosítsák az ágazat szilárd jövőjét Európában. A párbeszéd keretében napirendre kerülnek majd a jövőbeni technológiákkal kapcsolatos innováció és vezető szerep, a tiszta energiára való átállás és a dekarbonizáció, a globális verseny tárgyát képező inputokhoz való hozzáférés és az ellátásbiztonság, a munkaerő és a készségek, a globális méltányos kereskedelem és verseny, a szabályozás észszerősítése és végrehajtása, valamint a keresletnek a töltőinfrastruktúrába való beruházás és az elektromos járművek elterjedésének előmozdítása révén történő fellendítése terén jelentkező kihívások. A szén-dioxid-kibocsátási előírások hosszú távú biztonságot nyújtanak a szükséges beruházások becsatornázásához. A párbeszéd részeként azonosítani fogjuk az ipar beruházási képességének megőrzését szolgáló azonnali megoldásokat: megvizsgáljuk, hogy milyen rugalmassági mechanizmusok révén őrizhető meg iparunk versenyképessége anélkül, hogy csökkenne a 2025-ös célkitűzések általános ambíciószintje. Ezen túlmenően a személygépkocsikra vonatkozó 2035-ös klímasemlegességi célkitűzés megköveteli a technológiasemleges megközelítés alkalmazását, amelyben az e-üzemanyagoknak kiemelt szerepet kell játszaniuk – ez a tervezett felülvizsgálat keretében a rendelet célzott módosítása révén érhető el. A párbeszéd eredménye beépül majd **a gépjárműiparra vonatkozó uniós ipari cselekvési tervbe**, amely ambiciózus kínálati és keresleti oldali kezdeményezéseket fog tartalmazni, amilyen például a vállalati járműflották környezetbarátabbá tételéről szóló javaslat.

A Bizottság ezzel párhuzamosan elő fogja terjeszteni a **fenntartható közlekedési beruházási tervet**, amely további intézkedéseket irányoz elő a töltőinfrastruktúra gyors bővítéséhez, valamint a megújuló és alacsony kibocsátású, közlekedési célú üzemanyagok előállításának és elosztásának mielőbbi felfuttatásához szükséges beruházások kockázatmentesítése céljából. Egy új stratégia az európai **kikötőknek és tengerhasznosítási ágazatnak** a jövőbeli uniós gazdaságban betöltött szerepét fogja a középpontba állítani, ugyanakkor a Bizottság további erőfeszítéseket fog tenni az EU határokon átnyúló vasúti összeköttetések fejlesztése érdekében is, többek között be fogja mutatni az európai nagy sebességű vasúti hálózatra vonatkozó ambiciózus tervet.

Európának küzdenie kell iparágai kibocsátásáthelyezése ellen. Az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus közelgő felülvizsgálata¹³ során figyelembe kell venni az európai kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó energiaigényes iparágak helyzetét, valamint azt, hogy minimálisra kell csökkenteni az intézkedések kihatását és az értékláncokra gyakorolt nem kívánt következményeket. A mechanizmus hatékonyságának fokozása érdekében a Bizottság a felülvizsgálat keretében elemezni fogja a hatókör további ágazatokra és továbbfeldolgozott termékekre való kiterjesztésének lehetőségét, valamint az érintett áruk kivitelére gyakorolt hatások kezelésére irányuló lehetséges intézkedéseket. Ez megerősíti majd azt a célkitűzést, miszerint meg kell előzni a kibocsátásáthelyezést, valamint nagyobb hatást kell elérni a globális szén-dioxid-árazás előmozdítása és következésképpen a nemzetközi szinten egyenlő versenyfeltételek biztosítása tekintetében.

A tiszta technológiák és a dekarbonizált gyártás EU-n belüli védelme és előmozdítása érdekében a tisztaipar-megállapodás és annak megvalósítandó elemei összehangolt módon különböző szakpolitikai eszközöket fognak mozgásba hozni, az engedélyezést

(¹³) A felülvizsgálat nem áll összefüggésben a mechanizmus egyes aspektusainak rövid távú egyszerűsítését célzó jelenlegi előkészítő tevékenységgel. Lásd az alábbi 2.1. szakaszt.

könnyítésétől az iparpolitikai ösztönzőkig, a megreformált közbeszerzési szabályoktól a piacvédelmi eszközökig, valamint a célzott Global Gateway beruházásoktól és a nemzetközi partnerségektől a szélesebb körű piaci hozzáférésig. A szakpolitikai beavatkozás a szükségletek felmérésén és a piaci kilátásokon fog alapulni, kiemelt hangsúlyt helyezve a dekarbonizáció és a gazdasági reziliencia szempontjából kulcsfontosságú technológiákra, a feltörekvő ágazatokra, illetve azokra a technológiákra, amelyek esetében fennáll annak a kockázata, hogy az egyenlőtlen versenyfeltételeket, a szubvenciókat vagy a nem piaci kapacitásfelesleghez vezető támogatási intézkedéseket saját javukra kihasználó nemzetközi versenytársak nehéz helyzetbe hozzák a jelenlegi uniós belföldi termelést. Az energiahatékony technológiák jelentős részét Európában gyártják, ami versenyelőnyt biztosít az EU gazdasága számára. A klímasemlegesség megvalósításához negatív kibocsátásra lesz szükség. Ösztönzőket fogunk kidolgozni – például az ETS-irányelv 2026-os felülvizsgálata keretében –, amelyek üzleti szempontból előnyössé teszik a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ágazatok számára azt, hogy fennmaradó kibocsátásaikat folyamatos szén-dioxid-eltávolítással ellensúlyozzák.

Végezetül **az uniós mezőgazdaságra és élelmiszer-termelésre vonatkozó jövőkép** meghatározza majd, hogy miként biztosítható bolygónk tűrőképességének határain belül a mezőgazdaság és az élelmiszeripar hosszú távú versenyképessége és fenntarthatósága, ami garantálja a vidéki területek virágzását, az élelmezésbiztonságot és a rezilienciát. Az európai óceánügyi paktum lehetővé fogja tenni Európa számára, hogy hatalmas tengeri térségét és partvidékét kiaknázza fellendítse az innovációt az új kék technológiák, a tisztaenergia-termelés és az élelmezésbiztonság révén.

A körforgásos gazdaságban rejlő lehetőségek kiaknázása

Az erőforrás-hatékonyság és az anyagok körforgásos felhasználásának térnyerése hozzájárul a dekarbonizációhoz, a versenyképességhez és a gazdasági biztonsághoz. Az európai újragyártási piac körforgásos potenciálja az előrejelzések szerint a jelenlegi 31 milliárd EUR-ról 2030-ra 100 milliárd EUR-ra bővül, 500 000 új munkahelyet teremtve¹⁴. Európának a hatékonyság növelése és az újrafeldolgozás bővítése érdekében törekednie kell a hulladékok, a másodnyersanyagok és az újrafelhasználható anyagok egységes piacának létrehozására. A **körforgásos gazdaságról szóló jogszabályra** irányuló javaslat mozgásba fogja hozni az újrafeldolgozási kapacitásba történő beruházásokat, és a primer anyagok hatékony helyettesítésére, valamint a használt nyersanyagok hulladéklerakókban való elhelyezésének és elégetésének csökkentésére fogja ösztönözni az uniós ipart. Kísérő intézkedésként egyes fontos termékcsoportok tekintetében bevezetésre kerülnek a környezettudatos tervezési követelmények.

Kiemelt intézkedések – 2. pillér

- Tisztaipar-megállapodás és a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési terv [2025 első negyedéve]
- Az ipar dekarbonizációjának felgyorsításáról szóló jogszabály [2025 negyedik negyedéve]

(¹⁴) Világbank, 2022.

- Villamosítási cselekvési terv és európai hálózati csomag [2026 első negyedéve]
- Az állami támogatások új keretrendszere [2025 második negyedéve]
- Acél- és fémipari cselekvési terv [2025]
- Vegyipari csomag [2025 negyedik negyedéve]
- Stratégiai párbeszéd az európai gépjárműipar jövőjéről és ipari cselekvési terv [2025 első negyedéve]
- Fenntartható közlekedési beruházási terv [2025 harmadik negyedéve]
- Európai kikötőstratégia és tengeripari stratégia [2025]
- Nagy sebességű vasúti terv [2025]
- Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus felülvizsgálata [2025]
- A körforgásos gazdaságról szóló jogszabály [2026 negyedik negyedéve]
- A mezőgazdaságra és az élelmiszerekre vonatkozó stratégiai jövőkép [2025 első negyedéve]
- Óceánügyi paktum [2025 második negyedéve]
- A klímarendelet módosítása [2025]

1.3. A túlzott függőség leépítése és a biztonság növelése

Az EU által világszerte létrehozott globális kapcsolatok a gazdasági növekedésnek és a biztonságnak egyaránt kedveznek. Az EU rendkívül nyitott a kereskedelemre, amely mély összeköttetéseket eredményez, támogatva a különböző ellátási láncokat és a kulcsfontosságú partnerekkel való szoros szövetségeket. A kereskedelem kulcsfontosságú lesz az EU jövőbeli növekedése szempontjából.

A geopolitikai verseny és a kereskedelmi feszültségek által megosztott globális gazdasági rendszerben az EU-nak szilárdabban be kell építenie gazdaságpolitikájába a biztonsággal és a nyitott stratégiai autonómiával kapcsolatos megfontolásokat. A biztonsági környezet az uniós vállalkozások gazdasági sikerének és versenyképességének előfeltétele. A vállalkozások nem fognak hosszú távú befektetéseket végrehajtani azokon a területeken, ahol aggályos a biztonsági környezet vagy veszélyek fenyegetik a kritikus infrastruktúrát; ahol félő, hogy a nemzetközi feszültségek esetleg megzavarják és megbénítják ellátási láncukat; vagy ahol fennáll a kockázata annak, hogy a globális szinten egyenlőtlen versenyfeltételekből eredő tisztességtelen verseny ellehetetleníti befektetéseiket. Ugyanakkor a biztonság és a reziliencia a versenyképesség és az innováció hajtóerejévé válhat.

Kereskedelem és gazdasági biztonság

A harmadik országokkal folytatott kereskedelem Európa jólétének egyik fő mozgatórugója. Az áruk és szolgáltatások külkereskedelme már ma is az EU GDP-jének

tekintélyes részét teszi ki. 2023-ban az EU és az USA közötti transzatlanti kereskedelem meghaladta az 1,5 billió EUR-t; az EU és az USA együttesen a globális kereskedelem közel 30 %-át képviseli. Ami a jövőt illeti, az előrejelzések szerint a globális gazdasági növekedés 90 %-a Európa határain kívül fog végbemenni. A kereskedelem nagy fokú nyitottsága ezért nemcsak Európa jólétének fenntartása, hanem rezilienciájának növelése szempontjából is döntő fontosságú.

Az EU azon képessége, hogy diverzifikálja kereskedelmét és csökkentse a függőségeket, a jól működő partnerségeken múlik. Az EU már jelenleg is a világ legkiterjedtebb és leggyorsabban növekvő kereskedelmi megállapodási hálózatával rendelkezik – ez 76 országot fed le, amelyek az EU kereskedelmének közel felét adják. Az Unió 72 ország első számú kereskedelmi partnere, amelyek a világ GDP-jének 38 %-át képviselik. Emellett világszerte Global Gateway beruházási csomagokat mozgósítunk olyan kulcsfontosságú területeken, amelyeken Európa és partnerei gazdasági érdekei összefonódnak.

Az **EU–Mercosur megállapodásra** irányuló tárgyalások lezárása és az **EU–Mexikó globális megállapodás** korszerűsítése jól példázza, hogy a kölcsönösen előnyös kereskedelem hogyan járhat együtt az egyenlő versenyfeltételek és a viszonyosság megteremtésével, valamint a gazdasági biztonság növelésével. Például abból az alaphelyzetből kiindulva, hogy az EU évi 84 milliárd EUR értékben exportál, a magas Mercosur-vámok megszüntetése lehetővé teszi az uniós exportőrök számára, hogy évente több mint 4 milliárd EUR vámot takarítsanak meg¹⁵, és biztosítja az elsőként cselekvők lépéselőnyét. A közbeszerzéshez való hozzáférés, az egyes kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és környezeti árukhoz való kizárólagos preferenciális hozzáférés, valamint a hagyományos élelmiszertermékek több mint 350 uniós földrajzi árujelzőjének oltalma komoly lehetőségeket kínál a kereskedelem növelésére. Ugyanakkor az érzékeny ágazatokra külön biztosítékok vonatkoznak¹⁶. Az EU továbbra is szorosan együtt fog működni partnereivel annak érdekében, hogy tovább bővítse kereskedelmi megállapodásainak kiterjedt hálózatát, lehetővé téve az európai vállalkozások számára a piacra jutást, nagyobb mértékű kölcsönösséget biztosítva, ugyanakkor előmozdítva a korszerűsített WTO által irányított, szabályokon alapuló, nyitott globális kereskedelmet.

Az EU-nak a továbbiakban is rugalmasan kell alakítania ajánlatát, és új módokat kell keresnie a partnerségek elmélyítésére és vállalkozásaink előnyös helyzetének biztosítására: a **digitális kereskedelmi megállapodásoktól** (amely tekintetben Koreával folyamatban vannak, Szingapúrral pedig lezárultak a tárgyalások) és a **kölcsönös elismerési megállapodásoktól** (amelyek már hatályban vannak és fejlesztés alatt állnak több partnerrel, köztük Ausztráliával, Kanadával, Japánnal, Új-Zélanddal, Svájccal és az Egyesült Államokkal, csökkentve a megfelelőségértékelési eljárások költségeit) a **fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodásokig** (amelyek közül az elsőt már véglegesítették, mások kidolgozása pedig folyamatban van). E célból a **tiszta gazdaságot szolgáló új kereskedelmi és beruházási partnerségeink** egyetlen összkormányzati partnerségen belül fogják majd össze a célzott kereskedelmi és

(¹⁵) A Mercosur sok más régiónál magasabb, átlagosan 13,5 %-os importvámot alkalmaz. Ezzel szemben az EU által az importált árukra alkalmazott átlagos vámtarifa 1,8 %. A Mercosurral való vámliberalizáció tehát jelentős előnyökkel jár az EU számára.

(¹⁶) Az addicionális védelmi mechanizmusok, például a védzáradékok lehetővé teszik az EU számára a reagálást abban az esetben, ha megállapítást nyer, hogy a Mercosurból származó import – például a vámkontingensbe tartozó marhahús – jelentős kárt okoz az uniós piacokon. A védzáradékokon túl a Bizottság további támogatást fog mozgósítani egy legalább 1 milliárd EUR értékű tartalék létrehozásával arra a kevésbé valószínű esetre, ha a megállapodás végrehajtását követően piaci zavarok következnek be.

beruházási szabályokat, a Global Gateway beruházásokat és a szabályozási együttműködést. Lehetőséget fognak kínálni arra, hogy világszerte elősegítsük a nyersanyagellátás, a tiszta energia, a fenntartható közlekedési üzemanyagok és a tiszta technológiák biztosítását, mindeközben előmozdítva a partnerországok számára előnyös európai fenntartható beruházásokat, valamint hozzájárulva a von der Leyen elnök által szorgalmazott globális energetikai célok eléréséhez. Az új **földközi-tengeri paktum** keretében egy ambiciózus transzmediterrán energiatügyi és tisztatechnológiai együttműködési kezdeményezés ösztönözni fogja a megújuló energiába történő nagyszabású köz- és magánberuházásokat.

Ugyanakkor az EU kereskedelmi kapcsolatai olykor kockázatokkal járhatnak. Az egyre feszültebb környezetben a túlzott függőségekkel vissza lehet élni, sőt azok akár fegyverként is felhasználhatók. Előfordulhat, hogy egyes harmadik országok iparpolitikájuk révén szándékosan törekednek kapacitásfelesleg és stratégiai függőségek létrehozására. Ehhez meg kell érteni a kockázatokat, és azoknak megfelelően, célzott és arányos módon kell eljárni.

Ha az európai piac a kulcsfontosságú áruk, szolgáltatások vagy egyéb inputok tekintetében mindössze egy vagy néhány beszállítóra támaszkodik, az EU-nak szakpolitikai intézkedésekkel és beruházásokkal kell garantálnia gazdasági biztonságát, minimalizálva a függőségek fegyverként való felhasználásának vagy a gazdasági kényszerítésnek a lehetőségét. A Draghi-jelentés felvázolja, hogy Európának hogyan kell biztosítani ellátási láncainak rezilienciáját, különös tekintettel a kritikus fontosságú nyersanyagokra vagy a nélkülözhetetlen tiszta, illetve digitális csúcstechnológiák, például a félvezetők behozatalára. Egy másik példa a jelenleg tapasztalható ellátási függőség a kritikus fontosságú gyógyszerek terén – amelyek általában véve a népegészségügy, és különösen bizonyos betegek számára nélkülözhetetlenek –, vagy az élelmezésbiztonsághoz hozzájáruló műtrágyák terén.

Európának a továbbiakban is tennie kell annak érdekében, hogy valamennyi kulcsfontosságú stratégiai ágazatban leépítse az egyedüli vagy erősen koncentrált beszállítóktól való függőségét az újrafeldolgozás, az innováció és a kutatás, a belföldi feldolgozási vagy gyártási kapacitások létrehozásához vagy előmozdításához és a tartalékok és készletek létrehozásához nyújtott célzott pénzügyi támogatás, valamint a fent említett diverzifikációt szolgáló két- és többoldalú partnerségek révén. Emellett a Bizottság – tekintettel arra, hogy Oroszország agressziós háborújához kapcsolódóan energetikai zsaroláshoz folyamodott – elő fogja terjeszteni az orosz energiaimport felszámolását célzó jogszerű intézkedések ütemtervét.

Gazdasági biztonsági stratégiájának¹⁷ részeként az EU négy kockázati területet és tíz kritikus technológiát határozott meg. A folyamatban lévő mélyreható kockázateértékelések alapján arányos és célzott kockázatsökkentő intézkedések kerülnek majd bevezetésre a védelem, a támogatás és a partnerség jegyében, amelyek lehetővé fogják tenni az azonosított kockázatokra való reagálást és a reziliencia növelését. Ezek közé tartozik például a közvetlen külföldi befektetések átvilágítása, az exportellenőrzés és a kiáramló befektetések nyomon követése. A Bizottság a G7-csoporttal és a többi hasonlóan gondolkodó partnerrel karöltve ki fogja dolgozni a kulcsfontosságú ellátási láncokra vonatkozó gazdasági biztonsági normákat.

Tisztességtelen verseny és az egyenlő versenyfeltételek megteremtése

(¹⁷) Közös közlemény az európai gazdasági biztonsági stratégiáról, JOIN (2023) 20.

Amennyiben egységes piacunkat tisztességtelen verseny veszélyeztet, élnünk kell a rendelkezésünkre álló védelmi eszközökkel, például a piacvédelmi eszközökkel is, valamint szigorúan végre kell hajtanunk a külföldi támogatásokról szóló rendeletet. Ezen elemek megfelelő kombinációja ágazatonként eltérő lesz. Az EU továbbra is szorgalmazni fogja a WTO szabályrendszerének korszerűsítését.

A tagállamok közötti intenzívebb koordináció, valamint az uniós szintű keresletösszevonási vagy közös beszerzési megoldások javíthatják a külföldi beszállítókkal szembeni pozíciónkat. Az EU versenyképessége szempontjából például elengedhetetlen a megbízható és diverzifikált nyersanyagellátás biztosítása, hiszen az energia-, az élelmiszer-termelési és az ipari ágazat kulcsfontosságú inputjairól van szó. A kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet végrehajtására építve olyan politikát kell érvényesíteni, amely ötvözi a hazai termelés előmozdítását, a készletfelhalmozást és a diverzifikációt. A keresletösszesítési és közös beszerzési mechanizmussal kapcsolatos közelmúltbeli tapasztalatokra építve a Bizottság létre kívánja hozni a **kritikus fontosságú nyersanyagok közös beszerzési platformját** az uniós iparágak szükségleteinek feltérképezése, a kereslet összesítése és a közös beszerzések koordinációja érdekében. Hasonlóképpen, a **kritikus fontosságú gyógyszerekről szóló jogszabály** célja a kritikus fontosságú gyógyszerek és összetevőik ellátásának javítása, a piaci hiányosságok kezelése és a függőség csökkentése.

Az EU-nak foglalkoznia kell a tisztességtelen verseny és a globális termelési kapacitásfelesleg jelentette kihívással. Ennek háttérében gyakran a kritikus és stratégiai iparágakban az ellátási láncok mentén koncentrálnak szisztematikus, államilag előidézett túlzott beruházások és támogatások állnak. A strukturális, nem piaci kapacitásfelesleg agresszív piaci exportstratégiákat eredményez, amelyek növelik az európai termelőkre nehezedő nyomást a már eleve egyenlőtlen versenyfeltételek között. A kritikus ágazatokban az európai termelési kapacitások és know-how elvesztése azzal járhat, hogy a gazdaság kulcsfontosságú szegmenseiben túlzott importfüggőség alakul ki az EU-ban.

Az állami szektornak központi szerepet kell játszania. Miközben más jelentős szereplők korlátozzák a piacaikhoz való hozzáférést és a kritikus technológiák gyártási kapacitásának növelésére törekszenek, Európának meg kell védenie saját kapacitásait. A Bizottság javasolni fogja az **európai preferencia** elvének bevezetését a stratégiai ágazatokat és technológiákat érintő **közbeszerzésben**. A közbeszerzés az EU GDP-jének mintegy 14 %-át teszi ki¹⁸. A közbeszerzési irányelvek tervezett felülvizsgálatának célja a technológiai biztonság és a belföldi ellátási láncok megerősítése, valamint a szabályok egyszerűsítése és korszerűsítése, különösen az induló és az innovatív vállalkozások tekintetében.

Védelmi ipar, biztonság és felkészültség

Az EU védelmi ipara a versenyképesség fontos hajtóereje, ám mérete túl szerény, a benne rejlő potenciál pedig kiaknázatlan. Noha a védelmi ágazatban működő uniós vállalkozások globálisan versenyképesek, a strukturális gyengeségek egész sora és a több évtizedes beruházáshiány rájuk nyomja bélyegét. Az ágazat szétagolt és főként nemzeti szereplők dominálják, akik közül sokan viszonylag kis belföldi piacokon tevékenykednek, ami korlátozza beszállítói kapacitásukat. A védelmi K+F-be irányuló beruházások jóval alacsonyabbak, mint az Egyesült Államokban. Ennek eredményeként az EU nagymértékben függ a nem uniós beszállítóktól. Fennáll annak a valós kockázata, hogy az EU lemarad a védelmi innováció és az új fejlett fegyverrendszerek kifejlesztése terén, ami negatív továbbgyűrűző hatásokat gyakorol a kettős felhasználású technológiákra is. Az

(¹⁸) Európai Bizottság, 2025. évi éves jelentés az egységes piacról és a versenyképességről.

európai védelmi iparnak képesnek kell lennie kiaknázni a képességek teljes spektrumát, és az egész gazdaság számára az innováció motorjává kell válnia.

Fokoznunk és támogatnunk kell a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy több, jobb, közös és európai szintű beruházást hajtsanak végre¹⁹. Valamennyi szükséges – többek között kettős felhasználású – európai védelmi képesség és infrastruktúra finanszírozásának, fejlesztésének, előállításának és fenntartásának kulcsa a szorosabb koordináció. Európának lényegesen magasabb szintre kell emelnie a tagállamok közötti védelmi együttműködést azáltal, hogy összevonja a keresletet a közös védelmi beszerzés fokozott alkalmazása révén, előmozdítja a gyors ipari kapacitásbővítést és a közös európai kezdeményezésekre összpontosító közös K+F terén folytatott együttműködést, összevonja az erőforrásokat a közös érdekű európai védelmi projektek keretében, integrálja az uniós ipari kapacitást, létrehozza az egységes védelmi piacot, valamint javítja a kkv-k forráshoz jutását a méretgazdaságosság, a hatékonysági problémák kiküszöbölése és az interoperabilitás előmozdítása céljából. A Bizottság és a főképviselő elő fogja terjeszteni **az európai védelem jövőjéről szóló fehér könyvet**, amelyben meghatározza az említett célkitűzések eléréséhez szükséges intézkedéseket.

A tapasztalatok megtanították Európát a felkészültség hozzáadott értékére. Most itt az ideje, hogy konkrét lépéseket tegyünk. Az EU-nak és a tagállamoknak összkormányzati és a társadalom egészére kiterjedő megközelítésbe kell helyezniük a gazdaság és a polgárok védelmét, ami magában foglalja a köz- és magánszféra közötti átfogó együttműködést és a beépített felkészültség új elvének alkalmazását is. Korlátozott ipari és gyártási kapacitások esetében például a válság szempontjából releváns áruk beszerzésének vagy készletfelhalmozásának koordinálása közösen, uniós szinten is megvalósítható. A Bizottság és a főképviselő a Niinistö-jelentésre támaszkodva elő fogja terjeszteni **a felkészültségi unióról szóló stratégiát**, amely felvázolja a meglévő és potenciális fenyegetésekkel kapcsolatos közös megközelítést.

A fokozódó hibrid fenyegetések megkövetelik a köz- és a magánszektor közötti szorosabb összhangot. A digitális korban egyre nagyobb sebességgel jelentkeznek a kiberfenyegetések és a kibertámadások. Teljes gazdasági ágazatok és alapvető szolgáltatások²⁰ függenek digitális, közlekedési és úrinfrastruktúránk, energiahálózataink és technológiai hardverünk rezilienciájától. A tenger alatti kábelek megrongálása a közelmúltban kiemelkedő példaként hívta fel a figyelmet a biztonsági kockázatok súlyosbodására. Európának az építéstől és a technológiaválasztástól kezdve a működtetésig és a helyreállítási képességig minden szakaszban figyelembe kell vennie a kritikus – akár digitális, akár fizikai – infrastruktúrák biztonságát fenyegető kockázatokat. A belső biztonsági stratégia átfogó uniós választ fog nyújtani az online és offline biztonsági fenyegetések kezelésére, garantálva, hogy a beépített biztonság elvének megfelelően a biztonság beágyazódjon az uniós jogszabályokba és szakpolitikákba.

Az éghajlatváltozás és a szélsőséges időjárási események egyre inkább veszélyeztetik Európa gazdasági biztonságát. Az EU-nak és a tagállamoknak ezért javítaniuk kell rezilienciájukat és fokozniuk kell felkészültségüket az éghajlati kockázattértékelések rendszeres frissítése és a kritikus infrastruktúrák beépített rezilienciájának növelése révén. Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia integrálása a várostervezésbe, a természetalapú megoldások alkalmazása, a biokreditek kidolgozása és a mezőgazdaság alkalmazkodása – az élelmezésbiztonság fenntartása mellett – csak néhány lehetőség arra,

(¹⁹) Közös közlemény – Új európai védelmi ipari stratégia: a védelmi készség elérése egy reagálóképesebb és reziliensebb európai védelmi iparral, JOIN (2024) 10 final.

(²⁰) Vesd össze a közelmúltban közzétett, a kórházak és az egészségügyi szolgáltatók kiberbiztonságára vonatkozó európai cselekvési tervvel, COM (2025) 10 final.

hogy miként biztosítható az uniós gazdaság és társadalom védelme az ellátási láncokat és a termelési helyszíneket veszélyeztető legsúlyosabb természeti katasztrófákkal, például áradásokkal, aszályokkal, erdőtüzekkel és viharokkal szemben. A Bizottság e célból elő fogja terjeszteni **az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó európai tervet**.

Általánosabban fogalmazva, a tagállamoknak a növekvő vízhiány kezelése érdekében javítaniuk kell vízgazdálkodási gyakorlataikat és infrastruktúrájukat, fokozniuk kell a víztakarékosságot és elő kell mozdítaniuk a fenntartható vízhasználatot. Uniós szinten a Bizottság elő fogja terjeszteni **a vízügyi rezilienciára vonatkozó európai stratégiát**.

Kiemelt intézkedések – 3. pillér

- Ambiciózus kereskedelmi megállapodások megkötése és végrehajtása, a tiszta gazdaságot szolgáló kereskedelmi és beruházási partnerségek
- Transzmediterrán energiaügyi és tisztatechnológiai együttműködési kezdeményezés [2025 negyedik negyedéve]
- A kritikus fontosságú nyersanyagok közös beszerzési platformja [2025 harmadik negyedéve]
- A közbeszerzési irányelvek felülvizsgálata [2026]
- Az európai védelem jövőjéről szóló fehér könyv [2025 első negyedéve]
- A felkészültségi unióról szóló stratégia [2025 első negyedéve]
- Belső biztonsági stratégia [2025 első negyedéve]
- A kritikus fontosságú gyógyszerekről szóló jogszabály [2025 első negyedéve]
- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó európai terv [2026]
- A vízügyi rezilienciára vonatkozó stratégia [2025 második negyedéve]

2. A versenyképességet támogató horizontális stratégiai eszközök

2.1. Egyszerűbb, könnyebb, gyorsabb: uniós szabályozás a versenyképesség szolgálatában

A szabályozásból eredő terhek visszavetik Európa versenyképességét. A minőségi jogalkotásra vonatkozó fejlett uniós politika ellenére a vállalkozások kétharmada esetében ez a teher jelenti a hosszú távú beruházások fő akadályát²¹. Sokan jelzik, hogy az engedélyezési és adminisztratív eljárások összetettsége, sokfélesége és időigényessége miatt Európa más régiókhoz képest kevésbé vonzó beruházási célpont. Európa versenyképességének helyreállításához minden eddiginél lényegesen nagyobb bürokráciacsökkentésre van szükség. A szabályozásnak arányosnak, stabilnak, koherensnek és technológiasemlegesnek kell lennie.

(²¹) Az EBB 2023. évi beruházási felmérése.

Valamennyi uniós, nemzeti és helyi intézménynek komoly erőfeszítéseket kell tennie a szabályok egyszerűsítése és az adminisztratív eljárások felgyorsítása érdekében. A vállalkozások és a polgárok számára gyorsabbá és olcsóbbá kell tenni a forráshoz jutást és az adminisztratív döntéshozatalt. Például a megújuló energia engedélyezésére és a nettó zéró iparról szóló jogszabályra építve **az ipar dekarbonizációjának felgyorsításáról szóló tervezett jogszabály** ki fogja terjeszteni a gyorsított engedélyezést több átalakulóban lévő ágazatra, így az energiaigényes ágazatokra is. A közös európai érdeket szolgáló fontos projektekre, valamint a közös érdekű energiainfrastruktúra-projektekre vonatkozó eljárások a tervek szerint egyszerűbbé és gyorsabbá válnak. A többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslat lehetőséget kínál az uniós finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés további egyszerűsítésére és ezen eszközök egyszerűsítésére – mivel jelenleg elaprózódnak a rengeteg program között – minden területen.

A változás a Bizottsággal fog kezdődni. Most első ízben került kinevezésre végrehajtásért és egyszerűsítésért felelős biztos – ő koordinálja a Bizottság e területen végzett munkáját, és irányítja az uniós vívmányok átvilágítását annak felmérése céljából, hogy szükség esetén miként lehet egyszerűsíteni, egységes szerkezetbe foglalni és kodifikálni a jogszabályokat. Minden biztos rendszeresen, évente kétszer végrehajtási párbeszédet folytat az érdekelt felekkel, hogy tájékozódjon a végrehajtással kapcsolatos kérdésekről, meghallgassa a vállalkozások aggályait, és azonosítsa az egyszerűsítés és a tehercsökkentés lehetőségeit. A Bizottság szolgálatai az érdekelt felek bevonásával fogják mérni a valós helyzetet, és e helyzetértékelések eredményeit beépítik az uniós szabályozás stressztesztelésébe. Az egyszerűsítés során az értékláncok gyakorlati működésének ismeretére kell támaszkodni, a szabályozási rendszert pedig bizalomra és ösztönzőkre, nem pedig az aprólékos ellenőrzés szándékára kell alapozni. A Bizottság a következő hónapban előterjeszti erre vonatkozó átfogó megközelítését.

A jelenlegi Bizottság példa nélkül álló egyszerűsítési munkát fog végrehajtani annak érdekében, hogy az elfogadott szakpolitikai célkitűzések a lehető legegyszerűbb, legcélszerűbb, leghatékonyabb és legkevésbé megterhelő módon valósuljanak meg. Az elkövetkező években szükséges folyamatos és mérhető erőfeszítések biztosítása érdekében a Bizottság ambiciózus, számszerű célokat tűzött ki: az összes vállalkozás esetében legalább 25 %-kal, a kkv-k esetében pedig legalább 35 %-kal kívánja csökkenteni az adatszolgáltatási terheket. Az adatszolgáltatási terhek az adminisztratív terheknek csupán egy részét jelentik. Ezért ambícióink további növelése érdekében a 25 %-os és 35 %-os tehercsökkentési célnak a jövőben nem csupán az adatszolgáltatási követelményekre, hanem **valamennyi adminisztratív teher költségére** kell vonatkoznia. Következésképpen a Bizottság mandátuma végére mintegy 37,5 milliárd EUR-val kívánja csökkenteni az ismétlődő költségeket²². A kkv-kra vonatkozó célzott intézkedések a 35 %-os cél elérését fogják szolgálni.

Ez a munka a jövő hónapban veszi kezdetét az **első átfogó egyszerűsítési csomaggal**. Az első csomag többek között a fenntartható finanszírozással kapcsolatos adatszolgáltatás, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágítás és a taxonómia terén fog átfogó egyszerűsítést bevezetni. A fenntartható finanszírozási keret célul tűzte ki a tiszta energiára való átállásba történő beruházások mozgósítását, és a Bizottság e célkitűzéssel összhangban gondoskodni fog a befektetők igényeihez jobban igazodó követelményekről, az arányos határidőkről, az olyan pénzügyi mérőszámokról, amelyek nem akadályozzák

⁽²²⁾ Az Eurostat – az uniós és nemzeti szinten rendelkezésre álló adatokat felhasználva, valamint a Stoiber magas szintű csoport által az adminisztratív terhekre adott becslést figyelembe véve – megközelítőleg 150 milliárd EUR-ig terjedő összegre becsülte az összes ismétlődő (éves) adminisztratív költség alapértékét az EU-ban.

az átállás folyamatában lévő kisebb vállalkozásokba történő befektetést, valamint arról, hogy a kötelezettségek arányban álljanak a különböző vállalkozások tevékenységének léptékével. Kifejezetten foglalkozni fog az úgynevezett leszivárgó hatással, hogy az ellátási láncokba tartozó kisebb vállalkozásokat ne terheljék olyan túlzott adatszolgáltatási követelmények, amelyek a jogalkotói szándék szerint rájuk egyáltalán nem vonatkoznak.

A vállalkozások méretéhez igazodó arányos szabályozás biztosítása érdekében a Bizottság hamarosan javaslatot tesz **a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok új fogalom meghatározására**. A kkv-knál nagyobb, de a nagyvállalatoknál kisebb ilyen vállalkozásokat lefedő új kategória létrehozása nyomán az EU-ban működő vállalkozások ezrei részesülhetnek majd a szabályozás testreszabott egyszerűsítésének előnyeiből, a kkv-ra is alkalmazott megközelítés jegyében. A Bizottság emellett megkezdte az előkészítő munkát annak érdekében, hogy a kisebb piaci szereplők számára **egyszerűsítse az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust**.

A Bizottság az érdekelt felekkel folytatott párbeszédre támaszkodva az év folyamán és megbízatásának teljes időtartama alatt további, egyszerűsítést célzó intézkedéseket fog előterjeszteni. A **REACH-rendelet felülvizsgálata** ki fog terjedni a vegyi anyagokkal kapcsolatos meglévő vívmányokra és új kezdeményezésekre is, és tényleges egyszerűsítést fog eredményezni a gyakorlatban, emellett biztosítani fogja a jelentős veszélyekkel kapcsolatos gyorsabb döntéshozatalt, a fenntarthatóságot, a versenyképességet, a biztonságot és a védelmet. A Bizottság már kezdeményezte az uniós gyógyszeripari keret felülvizsgálatát az engedélyezés felgyorsítása és a szabályozási folyamatok észszerűsítése érdekében, jelenleg pedig az **orvostechikai eszközökkel** kapcsolatos tehercsökkentést és egyszerűsítést célzó, rövid távú végrehajtási intézkedéseket készíti elő. Emellett idén egy nagyívű egyszerűsítési csomag kerül előterjesztésre a mezőgazdasági termelőkre háruló terhek érdemi csökkentése és helyzetük javítása érdekében.

A hatásvizsgálatok keretében elvégzendő **új kkv- és versenyképességi ellenőrzés** az új kezdeményezések szigorúbb szűrőjévé válik, és fel fogja mérni a nemzetközi versenytársakhoz viszonyított költségkülönbségekre gyakorolt várható hatásokat is. Adott esetben nagyobb hangsúlyt fog kapni a javasolt felhatalmazáson alapuló, illetve végrehajtási jogi aktusok költségeinek értékelése.

Az adatszolgáltatási terhek csökkentésére törekedve a digitalizáció együtt jár az egyszerűsítéssel. A vállalkozások és a hatóságok számára megerősített támogatás, kapacitásépítés és technikai segítségnyújtás révén fokozott támogatást kell nyújtani az uniós jogszabályok végrehajtása során. Az egyszerűsítésre irányuló kormányzati szintű erőfeszítések ösztönzése érdekében elő kell mozdítani a digitális eszközök és a mesterséges intelligencia alkalmazását azáltal, hogy biztosítják a közzsférabeli szervezetek által nyújtott megoldások – például az elektronikus számlázás, az elektronikus aláírás, az elektronikus bejelentés és a digitális termékútleve – közötti teljes körű, határokon átnyúló interoperabilitást. Amennyiben lehetséges, az adatszolgáltatásnak el kell mozdulnia a szabványosított adatokon alapuló digitális formátumok felé. Az uniós e-IDAS-keretre épülő **európai üzleti tárca** lesz az EU-ban folytatott egyszerű és digitális üzleti tevékenység sarokköve, zökkenőmentes környezetet biztosítva a vállalkozások számára az összes közigazgatási szervvel való kapcsolattartáshoz.

Az egységes piacon érvényesülő egyenlő versenyfeltételek biztosítása, valamint a szétaprózódás és a túlszabályozás elkerülése érdekében a Bizottság határozott megközelítést fog alkalmazni a **teljes körű harmonizáció és végrehajtás** tekintetében. Az általános adatvédelmi rendeleten alapuló nyilvántartás-vezetés egyszerűsítésére irányuló munka mellett a Bizottság további erőfeszítéseket fog tenni a rendelet összehangoltabb gyakorlati végrehajtása és érvényesítése érdekében.

Valamennyi uniós intézménynek együtt kell működnie annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a szabályozásba való bezáródás. Valamennyi intézménynek a minőségi jogalkotás iránti elkötelezettség jegyében kell eljárnia a teljes jogalkotási folyamat során, a szubszidiaritás és az arányosság elvével összhangban. Az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együttműködve kidolgozandó felülvizsgált intézményközi megállapodás biztosítani fogja, hogy az egyszerűsítési kötelezettségvállalás és a végrehajtás-központú szemlélet a jogalkotási folyamat kezdetétől egészen a végéig érvényre jusson.

2.2. Az európai egységes piac lehetőségeinek maradéktalan kiaknázása

Az egységes piac döntő fontosságú ahhoz, hogy kontinens méretűvé válhassunk az óriások világában. Az egységes piac immár harminc éve az európai versenyképesség bevált és megbízható motorja²³. Ma 23 millió vállalkozás számára jelenti a hazai piacot, és közel 450 millió európai polgár számára kínál árukat és szolgáltatásokat. A vállalkozások élvezik a szabad mozgás és a kiszámítható üzleti feltételek előnyeit, amelyeket a jogállamiság tiszteletben tartására vonatkozó garanciák támasztanak alá. A fogyasztók széles kínálatból választhatnak és magas szintű védelemben részesülnek. Az egységes piac azonban még korántsem teljes. Az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a személyek szabad áramlása előtt álló akadályok felszámolására irányuló ismételt erőfeszítések ellenére bizonyos akadályok változatlanul fennállnak, sőt folyamatosan új akadályok és a széttagoltság új forrásai jelennek meg.

Az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2025. évi éves jelentés rámutat, hogy a tétlenségnek ára van: az elmúlt években a piaci integráció veszített lendületéből. A tagállamok közötti kereskedelem uniós GDP-n belüli részaránya 2023-ban mind az áruk (23,8 %), mind a szolgáltatások (7,6 %) tekintetében csökkent²⁴. Az egységes piacon belül a határokon átnyúló szolgáltatáskereskedelem a határokon átnyúló árukereskedelemtől kevesebb mint egyharmadát teszi ki, és – az árukereskedelemtől eltérően – nem haladja meg a harmadik országokkal folytatott szolgáltatáskereskedelmet. A Letta-jelentés feltérképezte a tartósan fennálló akadályokat, és kiemelte, hogy milyen előnyökkel járna az integráció felgyorsítása az elektronikus hírközlés, az energia és a pénzügyi piacok terén, valamint az egységes védelmi piac kiépítése.

A fennmaradó akadályok megszüntetése és az egységes piac kiterjesztése minden szempontból elő fogja mozdítani a versenyképességet a nagyobb piacoknak, az alacsonyabb energiaáraknak és a jobb hozzáférésnek köszönhetően²⁵. Az egységes piacra vonatkozó horizontális stratégia az irányítási keret korszerűsítése révén kívánja javítani az egységes piac működését valamennyi iparágra kiterjedően. Ennek érdekében felszámolja majd az EU-n belüli akadályokat és megakadályozza az új akadályok létrejöttét, előmozdítja a tagállamokkal való együttműködést, valamint új megközelítést irányoz elő a végrehajtásra vonatkozóan. Az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó megerősített munkacsoport (SMET) biztosítani fogja a szükségtelen terhektől mentes

(²³) Mario Monti jelentése az Európai Bizottság elnöke számára: *Az egységes piac új stratégiája – Az európai gazdaság és társadalom szolgálatában*, 2010. május 9.

(²⁴) Európai Bizottság, 2025. évi éves jelentés az egységes piacról és a versenyképességről.

(²⁵) Az IMF becslése szerint az EU-n belüli kereskedelmet korlátozó fennmaradó akadályok értékalapon számolva a feldolgozóiparra kivetett mintegy 45 %-os és a szolgáltatási ágazatra kivetett 110 %-os adóhoz hasonlíthatók. „Ha az EU-n belüli becsült ágazati akadályok az USA államai között megfigyelhető szintre csökkennének, az közvetlen hatásként akár 6,7 %-os termelékenységnövelést eredményezhet.” IMF, Az európai termelékenységnövekedés hanyatlása: Diagnózis és megoldások, Regionális gazdasági kilátások, 2024. november.

átültetést, valamint az uniós jogszabályok átfogó végrehajtását és érvényesítését. Az egységes piac elmélyítésére és az egyszerűsítésre vonatkozó kettős cél jegyében további harmonizációs intézkedések várhatók a fennmaradó jogi széttagoltság csökkentése érdekében. A tagjelölt országoknak az egységes piac egyes részeibe való korai és fokozatos bevonása lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy integrálódjanak az európai értékláncokba, ami megkönnyíti a konvergenciafolyamatot és fellendíti a beruházásokat, a kereskedelmet és a versenyképességet.

A korszerűsített kohéziós politika elengedhetetlen a növekedés élénkítéséhez, az egyenlőtlenségek csökkentéséhez és a versenyképesség előmozdításához az egységes piacon, miközben támogatást nyújt a régiók és a közösségek hosszú távú fejlődéséhez és méltányos átállásához.

A Bizottság megragadja a lehetőséget arra, hogy gyorsabbá és hozzáférhetőbbé tegye a szabványosítási folyamatokat, különösen a kkv-k és az induló vállalkozások számára. A jelenlegi európai szabványosítási rendszer nem képes lépést tartani a kialakulóban lévő technológiák gyorsabb innovációs ciklusaival. A globális szabványalkotási folyamatokban való szisztematikus részvétel rendkívül fontos az uniós érdekeknek megfelelő eredmények eléréséhez, elősegítve, hogy az ipar megőrizze versenypozícióját az olyan kulcsfontosságú technológiák piacán, mint az 5G és 6G távközlés, a mesterséges intelligencia, a megújulóenergia-technológiák, az elektromos járművek töltőinfrastruktúrája, az akadálymentesség és a dolgok internete. Alternatív lehetőségeket kell találni annak érdekében, hogy a vállalkozások számára garantált legyen a jogbiztonság az uniós szabályoknak való megfelelés tekintetében olyan helyzetekben, amikor nem léteznek vagy nem állnak rendelkezésre harmonizált szabványok, illetve a sürgős esetekben.

2.3. A versenyképesség finanszírozása, valamint a megtakarítási és beruházási unió

Az EU-nak hatalmas finanszírozási igényeket kell kielégítenie ahhoz, hogy megvalósíthassa már elfogadott célkitűzéseit. Az innováció, a tiszta energiára való átállás, valamint a digitális és technológiai megoldások gazdasági ágazatokban való elterjesztése nagyon magas beruházási költségekkel jár, többek között azzal összefüggésben, hogy kontinens-szerte szükség van a közös javak – például az infrastruktúra – jelentős bővítésére. A tagállamok kötelezettséget vállaltak arra, hogy teljesítik a megújuló energiára vonatkozó számszerűsített célkitűzéseket, a K+F-kiadásokat a GDP 3 %-ára növelik, a védelmi kiadásokat legalább a GDP 2 %-ára emelik (a NATO-tagok esetében), valamint korszerűsítik az EU digitális infrastruktúráját. A Draghi-jelentés 2030-ig évi 750–800 milliárd EUR-ra becsüli az összesített többletberuházási igényt Európában, ami azt jelenti, hogy a GDP arányában kifejezett uniós beruházási rátának évente az uniós GDP mintegy 5 százalékpontjával kell növekednie, hogy elérje a legutóbb az 1960-as és 1970-es években tapasztalt szinteket. A kellő volumenű köz- és magánberuházás biztosítása elengedhetetlen a termelékenység növekedésének fellendítéséhez, valamint az innovációra, a klímasemlegességre és a védelemre vonatkozó uniós célok eléréséhez.

Egy ilyen nagyszabású erőfeszítés megköveteli, hogy az EU és tagállamai sokkal hatékonyabban mozgósítsák a magánberuházásokat, többek között az intézményi befektetők részéről, valamint hogy célirányosabban használják fel a közfinanszírozást. Bár

a sikeres működéshez sok vállalkozásnak szüksége van a kockázati tőkére és a tőkebefektetésre, az EU túlzott mértékben támaszkodik a banki hitelfinanszírozásra²⁶.

Az uniós háztartások megtakarítási rátája 2022-ben 65 %-kal volt magasabb, mint az Egyesült Államokban²⁷. Az EU pénzügyi szektora azonban nem csatornázza be hatékonyan ezeket a forrásokat a termelőberuházásokba, és nem fordít elegendő tőkét az uniós gazdaság innovációjára. Ennek eredményeként a polgárok megtakarításainak hozama nem megfelelő, és az európaiak megtakarításaiból évente 300 milliárd EUR-t az Unió kívüli piacokon fektetnek be.

Az EU-nak integráltabb, mélyebb és likvidebb tőkepiacokra van szüksége ahhoz, hogy képes legyen bevonni a magánszektorbeli forrásokat, és azokat a jövőorientált növekedési ágazatok felé irányítsa. Ösztönözni kell továbbá a magánbefektetők kockázatvállalási hajlandóságát, kihasználva a közpénzek stabilizáló szerepét.

A régóta húzódó tétovázáson túllépve a Bizottság 2025-ben előterjeszti a **megtakarítási és beruházási unióra vonatkozó stratégiát**, majd konkrét javaslatokat fog bemutatni annak érdekében, hogy lehetővé tegye az uniós polgárok számára a vagyonteremtést, és tőkét mozgósítson az európai projektek számára. Ehhez uniós szinten elő kell mozdítani az alacsony költségű megtakarítási és befektetési termékeket, ugyanakkor ösztönözni kell a lakossági befektetőket azok igénybevételére. A Bizottság azon is dolgozni fog, hogy a magán- és foglalkoztatói nyugdíjpénztárak elősegítsék, hogy az uniós polgárok megtervezzék nyugdíjba vonulásukat és becsatornázzák megtakarításaikat a gazdaságba. Ezzel párhuzamosan a Bizottság tenni fog a pénzügyi piaci infrastruktúra piacvezérelt konszolidációja előtt álló akadályok felszámolásáért.

Végezetül a Bizottság intézkedéseket fog előterjeszteni az uniós értékpapírosítási piac fellendítése céljából, hogy további pénzügyi kapacitásokat teremtsen a bankok számára (ami különösen a vállalati és kkv-hitelezésnek fog kedvezni), valamint a sokkal egységesebb felügyelet megteremtése céljából; folytatni fogja a jelenleg még mindig rendkívül széttagolt fizetéseképtelenségi keretek uniós szintű reformját és harmonizációját, beleértve a követelések rangsorolását és a fizetéseképtelenséget kiváltó okokat, illetve a pénzügyi biztosítékokra és a kiegyenlítésre vonatkozó szabályokat; továbbá megszünteti a határokon átnyúló beruházások előtt álló adóügyi akadályokat.

Jobb gazdasági koordináció

A közvetlen közberuházásokon felül állami támogatásra is szükség lesz a magánberuházások kockázatmentesítése és kellő nagyságrendű mozgósítása érdekében. Tekintettel a tagállami nemzeti költségvetések méretére (az uniós GDP mintegy 50 %-a), a stratégiai közberuházások – többek között az európai közjavak – finanszírozására vonatkozó uniós kapacitás a nemzeti makrogazdasági és költségvetési politikák e cél érdekében történő rangsorolásától és összehangolásától függ.

Az EU felülvizsgált gazdasági kormányzási kerete támogatja ezt a célt azáltal, hogy megerősíti a fenntartható költségvetési és növekedésösztönző politikák integrációját – fokozatosabb kiigazítási pályák révén, amelyek a korábbi szabályozási kerethez képest

(²⁶) Az uniós vállalkozások sokkal kevésbé támaszkodnak piaci finanszírozási forrásokra: forrásaik kevesebb mint 30 %-a származik piacon kereskedett értékpapírokból és hitelekből, míg az Egyesült Államok cégei körében ez az arány közel 70 %. Lásd: IMF, 2023, „IMF Background Note on CMU for Eurogroup” (Az IMF háttéranyaga az eurocsoport számára a tőkepiaci unióról), 2023. június 15.

(²⁷) [2024. őszi gazdasági előrejelzés:Fokozatos fellendülés kedvezőtlen környezetben](#), 2024. november.

nagyobb költségvetési mozgásteret hagynak a kiemelt reformok és beruházások számára²⁸. Az új keret szerinti első értékelés nyomán öt tagállam esetében jóváhagyták a kiigazítási időszak négyről hét évre történő meghosszabbítását, mivel azt megfelelő reform- és beruházási kötelezettségvállalások támasztottak alá. A továbbiakban az államadósság fenntarthatóságának a fokozatos költségvetési konszolidáció révén történő megerősítése mellett egyre nagyobb figyelmet kell fordítani egyrészt az állami beruházások fenntartására, másrészt pedig a nemzeti felelősségvállalás fokozására és a végrehajtás javítására.

Az uniós költségvetés áthangolása

A Stratégiai Technológiák Európai Platformjáról (STEP) szóló rendelettel az EU megkezdte a 11 különböző finanszírozási program pénzeszközeinek átirányítását három kritikus technológia – a digitális technológiák és a mélytechnológiai innováció, a tiszta és erőforrás-hatékony technológiák, valamint a biotechnológiák – területén megvalósítandó ipari projektekre. Az egységes STEP-portál segítségével a projektgazdák, az irányító hatóságok és a befektetők könnyebben és egyszerűbben férhetnek hozzá az uniós finanszírozáshoz. A STEP eddigi tapasztalatai egyértelművé teszik, hogy mekkora hozzáadott értékkel jár, ha az uniós költségvetésből nyújtott támogatás a versenyképességet szolgáló egyértelmű és közös prioritásokra helyezi a hangsúlyt.

A következő többéves pénzügyi keret lehetőséget kínál arra, hogy még messzebb menjünk, és a versenyképességi prioritások támogatása érdekében újragondoljuk az uniós költségvetés szerkezetét és elosztását. Az uniós költségvetési kiadások jelenleg túl sok program között oszlanak meg. E programok stratégiai irányításának összehangolása korlátozott, a kedvezményezettek pedig egy felettébb bonyolult rendszerrel szembesülnek. Az uniós versenyképesség előtérbe helyezése szükségessé teszi a közösen elfogadott finanszírozási prioritásokat – uniós közjavak formájában – és a több országra kiterjedő beruházási projekteket, amelyeket egy megerősített szakpolitikai irányítási mechanizmus keretében kell meghatározni (lásd a 2.5. szakaszt). A következő többéves pénzügyi keretben az új **Európai Versenyképességi Alap** a várakozások szerint integráltabb módon kezeli majd ezeket az igényeket. Az Alap olyan beruházási kapacitást fog létrehozni, amely támogatja az európai versenyképesség szempontjából kritikus fontosságú stratégiai technológiákat és gyártást (a mesterséges intelligenciától az űrkutatásig, a tiszta technológiáktól a biotechnológiai ágazatokig stb.), a kutatást és az innovációt is beleértve, valamint a közös európai érdeket szolgáló fontos projekteket. Hozzá fog járulni a magánberuházások kockázatmentesítéséhez és multiplikátorhatásának növeléséhez.

A közfinanszírozás nem elegendő: a magántőkét is messzemenően be kell vonni. Az EBB csoport potenciálját teljes mértékben ki kell aknázni a magánberuházások bevonása és az európai beruházási szakadék áthidalása érdekében valamennyi kiemelt területen, a dekarbonizációtól egészen a védelemig. Az európai fejlesztési bankok hálózata és más nemzetközi pénzügyi intézmények szintén hozzájárulhatnak az állami beruházások multiplikátorhatásának fokozásához. A pénzügyi eszközök kockázatmentesítése és a költségvetési biztosítékok hatékony eszköznek bizonyultak, és eddig átlagosan több mint tizenötszörös multiplikátorhatást fejtettek ki. Az InvestEU sikeres végrehajtására építve – eddig már 218 milliárd EUR összegű beruházás bevonására került sor²⁹, amelynek 65 %-a magánforrásokból származik – a Bizottság az uniós

(²⁸) EKB Blog, „Mind the gap: Europe’s strategic investment needs and how to support them” (A szakadék szélén: Európa stratégiai beruházási igényei és azok kezelésének lehetőségei), 2024.

(²⁹) Az InvestEU széles körű beruházási támogatást nyújt a következő négy kereten keresztül: fenntartható infrastruktúra; kutatás, innováció és digitalizáció; kkv-k; szociális beruházások és készségfejlesztés.

finanszírozású programok kockázatmentesítésének szélesebb körű alkalmazását fogja javasolni a kulcsfontosságú gazdasági ágazatokban megvalósuló magasabb kockázatú és nagyobb volumenű beruházások támogatása érdekében. Az EBB csoport saját forrásait szintén nagyobb mértékben kell bevonni. Az uniós forrásokkal együttesen ez lehetővé fogja tenni a garanciák, a hitelek, a vegyesfinanszírozási eszközök, valamint más típusú pénzügyi eszközök (köztük a saját tőke) szélesebb körű használatát az uniós költségvetésből támogatott valamennyi szakpolitikai prioritás tekintetében. Ugyancsak idetartozik a meglévő finanszírozási programok – elsőként az InvestEU – hatókörének bővítése, ezáltal tágabbá, egyszerűbbé, gyorsabbá és rugalmasabbá téve az EBB csoport és más partnerek megbízatását. Az ilyen eszközök nyitott struktúrája lehetőséget kínál a nemzeti fejlesztési bankokkal való, illetve azok közötti együttműködés és szinergiák fokozására.

2.4. Készségfejlesztés és a minőségi munkahelyek előmozdítása a társadalmi méltányosság biztosítása mellett

Európa versenyképességének alapját az uniós polgárok képezik. Az EU a világ legkiemelkedőbb tudósainak és kutatóinak, valamint élénk kreatív és kulturális iparágaknak ad otthont. Uniónkat széles szakképzett munkavállalói bázis, erős oktatási és képzési rendszerek, befogadó munkaerőpiacok, a megkülönböztetésmentességet garantáló jogszabályok és szilárd jóléti állam fémjelzi. Ám Európa munkaerőpiaca gyökeres átalakuláson megy keresztül. Bár az EU-ban a foglalkoztatottak száma 2023-ban 216,5 millióra emelkedett, a foglalkoztatási ráta 75,3 %-kal új rekordot döntött, a munkanélküliségi ráta pedig történelmi mélypontra (6,1 %-ra) süllyedt, a szakember- és munkaerőhiány továbbra is fennáll. Például az EU-ban működő kis- és középvállalkozások közel négyötöde arról számol be, hogy nehezen talál megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalókat³⁰.

A szociális jogok európai pillérére épülő hatékony szociálpolitikák központi szerepet játszanak a versenyképes Európa kialakításában. A magas termelékenységgű, versenyképesebb gazdaság biztosítani fogja, hogy szociális modellünk hosszú távon pénzügyileg fenntartható legyen, és hogy a polgárok könnyen megtalálják a gazdasági sikerhez vezető utat. Minden európai polgár számára lehetővé kell tenni, hogy hozzájáruljon a versenyképesség javulásához, és élvezhesse annak előnyeit.

A készségkínálat és a munkaerőpiaci igények közötti összhang biztosítása érdekében a Bizottság elő fogja terjeszteni a készségek uniójának kiépítésére irányuló kezdeményezést, amely kiemelt figyelmet fordít a beruházásra, a felnőttkori, illetve egész életen át tartó tanulásra, az időtálló készségek megszerzésére, a készségek megőrzésére, a méltányos mobilitásra, a harmadik országokból származó képzett tehetségek vonzására és integrálására, valamint a különböző típusú képzések elismerésére, hogy az emberek az Unió bármely részén munkát vállalhassanak. A munkahely- és foglalkozásváltás elengedhetetlen előfeltétele a meglévő európai munkaerő továbbképzése és átképzése. A készségek uniója magában foglalja majd a STEM oktatási stratégiai tervet, az alapkészségekre vonatkozó cselekvési tervet, amely az iskolai oktatásra összpontosít, valamint az európai szakképzési stratégiát, továbbá megerősíti az európai egyetemek szövetségét. Hasonlóképpen, a készségek és a foglalkozások munkaerőpiaci relevanciája megköveteli a szociális partnerekkel folytatott szoros párbeszédet, a készségek elismerésének és validálásának megkönnyítését, valamint a készségek és a munkaerőpiac

⁽³⁰⁾ Eurobarométer felmérés: A készségek európai éve (2023) – A szakemberhiánnyal, valamint a munkaerő-felvétellel és -megtartással kapcsolatos stratégiák a kis- és középvállalkozásoknál.

terén kirajzolódó jelenlegi és jövőbeli tendenciák figyelembevételét. Az e területen végzett munka ki fog terjedni a készségek hordozhatóságára vonatkozó kezdeményezésre, amely a megszerzett készségek elismerésének megkönnyítését célozza a mobil munkavállalók esetében. Emellett Európának – a partnerországokkal meglévő tehetséggondozási partnerségekre és a jövőbeli uniós tehetségbázisra építve – hozzáférhetőbb és vonzóbb célponttá kell válnia a harmadik országokból származó képzett szakemberek számára, akikért más joghatóságok is versenybe szállnak.

Továbbá, mivel Európában zsugorodik a munkaképes korú népesség, szükség van a munkaerőpiaci részvétel növelésére³¹. A nők, a fiatalok és a gazdasági tevékenységüket folytatni kívánó idősebb polgárok munkához jutását számos tényező korlátozza. Az alacsony képzettségűek, a fogyatékkal élő személyek és más alulreprezentált csoportok szintén nehezen férnek hozzá a munkaerőpiachoz. A munkaerőpiaci részvétel és a termelékenység növelése nagymértékben függ a méltányos munkafeltételektől, a tisztességes bérektől, a munka és a magánélet közötti egyensúlytól, valamint a megfizethető és minőségi gyermekgondozáshoz és tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáféréstől. A Bizottság ezen szempontok, valamint a munkaerőpiaci részvételt befolyásoló egyéb dimenziók kezelése érdekében a szociális partnerek bevonásával ki fogja dolgozni a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemtervet. A Bizottság továbbá elő fogja terjeszteni a megfizethető lakhatásra vonatkozó tervet.

Végezetül, a munka világa változóban van, és az új, gyorsan növekvő gazdasági ágazatok fejlődése közepette alkalmazkodási lehetőségeket kell biztosítani a munkavállalók számára, hogy megőrizték állásukat vagy munkát találjanak, és az átmeneti időszakban szociális védőhálóra is szükség van. Az európai szemeszter keretében nagy hangsúlyt fog kapni annak ösztönzése, hogy a tagállamok szociális védelmi rendszerük korszerűsítése révén valamennyi munkavállaló számára biztosítsák a megfelelő, hatékony és eredményes védelemhez való hozzáférést. A nyugdíjreformokhoz olyan kezdeményezéseknek kell társulniuk, amelyek előmozdítják a munkával töltött életszakasz meghosszabbítását, támogatják az aktív és egészséges időskort, valamint befogadóbbá teszik a munkaerőpiacokat.

2.5. Együttes erővel a maximális hatásért: versenyképességi koordinációs eszköz

Az EU csak akkor fogja elérni céljait, ha lehetővé válik a nemzeti és az uniós szakpolitikák hatékonyabb koordinációja. Európa jelenleg korántsem valósítja meg mindazt, amit együttes fellépéssel képes lenne elérni, mivel ipari és kutatási politikái szétforgácsolódnak az Unió és a tagállamok, valamint a számos összehangolatlan célkitűzés között. Az egységes piacon belül minden tagállam saját ipari és támogatási politikával igyekszik fokozni a nemzeti versenyképességet, kevés figyelmet fordítva arra, hogy mi történik más tagállamokban, vagy akár azok kárára. Mindez csökkenti e szakpolitikák és erőforrások hatékonyságát, és az EU egészének perspektívájából nézve korlátozza az átfogó előnyöket³².

A Bizottság egy új versenyképességi koordinációs eszközt fog javasolni annak érdekében, hogy a tagállamokkal együtt lépjen fel a közös versenyképességi prioritások érvényesítéséért a stratégiai jelentőségűnek és közös európai érdekűnek

⁽³¹⁾ Vö.: Európai Bizottság, Demográfiai változások Európában: a cselekvés eszköztára, COM (2023) 577.

⁽³²⁾ Az IMF 24/249. sz. munkadokumentuma, Iparpolitika Európában: egységes piaci perspektíva, összeállította: Andrew Hodge, Roberto Piazza, Fuad Hasanov, Xun Li, Maryam Vaziri, Atticus Weller, Yu Ching Wong, 2024. december.

minősülő kulcsfontosságú területeken és projektekben. Az európai szemeszter és a Next Generation EU bevezette a reformok és a beruházások ötvözésének elvét, ami sikeresnek bizonyult az uniós prioritások nemzeti szintű végrehajtása terén. Ezt a megközelítést összehangolt, határokon átnyúló és uniós szintű intézkedésekkel kell kiegészíteni.

A versenyképességi koordinációs eszköz az uniós és a nemzeti szintű ipari és kutatási politikák és beruházások összehangolását fogja szolgálni. Elő fogja mozdítani az európai hozzáadott értékkel rendelkező új, nagy horderejű kezdeményezések és/vagy határokon átnyúló projektek megvalósítását, amelyek hozzájárulnak a gazdaság strukturális átalakulásához, a termelékenységhez, a hosszú távú növekedéshez és a minőségi munkahelyek létrehozásához, továbbá kedveznek az egységes piacnak. A Bizottság a tagállamokkal és más kulcsfontosságú érdekelt felekkel szorosan együttműködve fogja meghatározni a közös versenyképességi prioritásokra vonatkozó intézkedéseket, a szükséges támogató reformokat és beruházásokat, valamint a határokon átnyúló koordinációt igénylő konkrét projekteket egy-egy adott ágazatban. A koordinációs eszköz a versenyképességet célzó nemzeti szintű reformokra és beruházásokra összpontosító, észszerűsített európai szemeszterrel összehangoltan fog működni. Mindkettő be fog épülni egy koherens és észszerű irányítási mechanizmusba, amely alapot szolgáltat az uniós és a nemzeti szintű beruházásokra és reformokra vonatkozó döntéshozatalhoz. Ez az új irányítási mechanizmus összekapcsolja majd az uniós prioritásokat az uniós költségvetéssel, mivel a beruházási unió megvalósulásához össze kell hangolni az uniós, a köz- és a magánkiadásokat az EU versenyképességi prioritásaival.

A kezdeti szakaszban a Bizottság kísérleti projektként javasolni fogja az uniós és a tagállami szakpolitikák koordinációját néhány olyan kiválasztott területen, amelyek az EU versenyképessége szempontjából egyértelmű hozzáadott értéket képviselnek. E területek közé tartozhat az energetikai és közlekedési infrastruktúra (pl. villamosenergia-hálózatok és -tárolás, fenntartható üzemanyagok és töltés), a digitális infrastruktúra és a mesterséges intelligencia vertikális felhasználási esetei, a biotechnológia, valamint más kulcsfontosságú gyártási kapacitások (pl. a kritikus fontosságú gyógyszerek terén).

Az ilyen kísérleti projektek végrehajtásához nyújtott közpénzeknek – a beruházási igények nagyságára való tekintettel – a lehető legtöbb magántőkét kell mozgósítaniuk. A Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben nyomon fogja követni a hatékony összehangolás terén elért eredményeket. E tapasztalatok alapján a Bizottság a tagállamokkal együtt ki fogja dolgozni a beruházásokra vonatkozó irányítási mechanizmust. A Bizottság közös munkával kívánja kidolgozni az olyan további stratégiai infrastruktúrális hálózatok, ágazatok vagy tevékenységek azonosítására és meghatározására szolgáló módszertant, amelyek alkalmas területek a beruházásra és a versenyképességi koordinációs eszköz keretében történő szakpolitikai koordinációra, figyelembe véve innovációs, dekarbonizációs és gazdasági biztonsági potenciáljukat³³.

(³³) A Draghi-jelentés (a jelentés 41. oldalán) hasznos – bár szükségszerűen sematikus és nem kimerítő – kiindulópontot szolgáltat ehhez, mivel négy kategóriát különböztet meg, amelyekhez más-más szakpolitikai eszköztár tartozna: i. olyan iparágak, amelyekben Európa költséghátránya túl nagy ahhoz, hogy komoly versenytárs legyen, és a diverzifikáció kulcsfontosságú a függőségek csökkentéséhez; ii. olyan iparágak, amelyek esetében elsősorban az Európán belüli termelés (és a kapcsolódó foglalkoztatás) szolgálja az európai érdeket, nem pedig a technológiák európai eredete; iii. olyan iparágak, ahol az európai vállalkozásoknak meg kell őrizniük a releváns know-how-t és gyártási kapacitást, geopolitikai feszültségek esetén lehetővé téve a termelés bővítését; és iv. olyan „fiatal iparágak”, amelyekben az EU innovációs előnyre tett szert és jelentős jövőbeli növekedési potenciállal rendelkezik.

A jelenlegi többéves pénzügyi keretben az összehangolt beruházások végrehajtására irányuló pénzügyi ösztönzők építhetnek a STEP sikerére, amelynek keretében már több mint 6 milliárd EUR-t csoportosítottak át a tagállamoknak és régióknak szánt kohéziós politikai alapokból a stratégiai célkitűzések támogatására, 8,7 milliárd EUR-t pedig a Bizottság által közvetlenül irányított öt programra. A kohéziós politikai alapok átprogramozásának folytatása mellett az EBB csoport, a nemzeti fejlesztési bankok és más végrehajtó partnerek is nyújthatnak pénzügyi ösztönzőket a cselekvési tervek végrehajtásához, a megerősített InvestEU-garanciára támaszkodva. Ez magában foglalná a tagállamok Next Generation EU forrásainak a vonatkozó InvestEU nemzeti komponensekbe történő átprogramozását, valamint az InvestEU-szabályok célzott kiigazítását a kockázatviselési képességének növelése érdekében.

A következő többéves pénzügyi keretben a versenyképességi koordinációs eszköz végrehajtását az új Versenyképességi Alap fogja támogatni. Az Alap azt a problémát hivatott kezelni, hogy kiadásaink túl sok egymást átfedő program között oszlanak meg, amelyek közül több ugyanazokat a dolgokat finanszírozza, ám eltérő követelményeket ír elő, így a hatékony forrásötvözés nehézségekbe ütközik. A Versenyképességi Alap átfogó architektúrája lehetővé fogja tenni, hogy a teljes beruházási ciklus során végigkísérje az európai projekteket, a kutatástól a léptékváltáson és az ipari bevezetésen át egészen a gyártásig. Képes lesz rugalmasan mozgósítani pénzügyi eszköztárunk valamennyi elemét: a vissza nem térítendő támogatásokat, a kölcsönöket, a tőkét és a közbeszerzést. Emellett – a koherencia biztosítása és a kapacitás maximalizálása érdekében – a kulcsfontosságú reformokat és beruházásokat ötvöző jövőbeli nemzeti tervekhez kapcsolódó finanszírozás pénzügyi ösztönzőket és támogatást nyújthat a koordinációs eszköz segítségével azonosított intézkedésekhez.

A kiemelt intézkedéseket támogató stratégiai eszközök

Átfogó egyszerűsítés és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok fogalommeghatározása [2025. február 26.]

- Európai üzleti tárca [2025]
- Egységes piaci stratégia [2025 második negyedéve]
- A szabványosításról szóló rendelet felülvizsgálata [2026]
- Megtakarítási és beruházási unió [2025 első negyedéve]
- A következő többéves pénzügyi keret, beleértve a Versenyképességi Alapot és a versenyképességi koordinációs eszközt [2025]
- Készségek uniója [2025 első negyedéve]
- A minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv [2025 negyedik negyedéve]
- A készségek hordozhatóságára vonatkozó kezdeményezés [2026]

3. Következtetés

Az elkövetkezendő években Európa versenyképességének megújítása lesz a vezércsillagunk. Európa minden szükséges eszközzel rendelkezik ahhoz, hogy versenyképes szereplőként lépjen a jövő globális gazdasági színterére, ám sürgősen nagyobb sebességfokozatra kell váltanunk. Ki kell használnunk erősségeinket, és haladéktalanul el kell indulnunk az innováción alapuló termelékenységnövekedéshez vezető úton, amely elvezet a klímasemleges jövőhöz. A versenyképességi iránytű egy olyan EU felé mutat, ahol az innovátorok gyorsan piacra vihetik termékeiket, a vállalkozások pedig az integrált és hatékony uniós magántőkepiacnak köszönhetően könnyen forráshoz juthatnak. Ahol egy induló innovatív vállalkozás az egységes piac bármely pontján megkezdheti és bővítheti tevékenységét – legyen szó akár árukról, akár szolgáltatásokról. Ahol a mélytechnológiai ágazatok vezető globális szereplőinek jelentős része európai, a feldolgozóipari ágazatok és a mezőgazdasági termelők pedig sikeresen ötvözik a versenyképességet a karbonszegény és fenntartható termelésre való áttállással. Ahol a munkavállalók minőségi munkahelyeken kamatoztathatják tehetségüket, és tartós szociális védelemre és szociális védőhálóra támaszkodhatnak. Ahol a világ egyik legnagyobb kontinentális piacának és hálózati infrastruktúrájának köszönhetően minden fogyasztó bármikor és bárhol hozzáférhet a megfizethető, tiszta energiához és termékekhez. Ahol az EU és a tagállamok kollektív súlyukat latba vetve közösen lépnek fel és csökkentik a túlzott függőségeket.

Az iránytű olyan új megközelítésbe helyezi a versenyképességet, amely egy közös jövőkép mentén ötvözi az iparpolitikákat, a beruházásokat és a reformokat. Az egyes összetevők kölcsönösen erősítik egymást. Ahhoz, hogy az iparpolitikák és a beruházások maradéktalanul kifejthessék hatásukat, az egységes piacot elmélyítő reformokra van szükség, amelyek növelik a piac méretét, megkönnyítik a vállalkozások növekedését, és fenntartják az egészséges versenykényszert – a vállalkozások és a munkavállalók javát szolgálva. Ezt a megközelítést egy nagyszabású egyszerűsítési erőfeszítés és az intézkedések uniós és tagállami szintű koordinálására szolgáló új kormányzási keret támasztja alá.

A versenyképesség nem kizárólag az uniós szint felelőssége. Az uniós intézményeknek, a nemzeti kormányoknak, a regionális hatóságoknak és a vállalkozásoknak egyaránt tenniük kell annak érdekében, hogy felnőjenek a kihíváshoz, és **közös erőfeszítéssel** új szintre emeljék az elkötelezettséget és az együttműködést. A versenyképességi koordinációs eszköz kulcsszerepet fog játszani a stratégiai prioritások megvalósításában. E menetrend végrehajtása során a Bizottság szoros és rendszeres konzultációt fog folytatni az érdekelt felekkel, hogy azonosítsa a releváns kiemelt területeket, és megtalálja az üzleti feltételeket javító megoldásokat. Mindehhez a szociális párbeszéd biztosít majd alapot.

Az iránytű lesz a Bizottság munkájának kerete a teljes megbízatási időszak során. A versenyképesség fellendítése nem valósítható meg egyik napról a másikra. Az iránytű néhány intézkedését rövid időn belül elő fogjuk terjeszteni, hogy azok mielőbb kifejthessék kézzelfogható hatásukat. Sok kezdeményezés azonban középtávon hoz majd eredményeket, és folyamatos erőfeszítést fog igényelni. A Bizottság éves szinten nyomon fogja követni a versenyképességi iránytű terén elért eredményeket, és azokról az egységes piacról és a versenyképességről szóló éves jelentésben fog beszámolni.

A rendelkezésünkre álló idő szűk. Az EU-nak döntenie kell: vagy egységesen kiáll a mindenki számára fenntartható jólétet ígérő jövőjéért, vagy elfogadja a megosztottságot és a gazdasági hanyatlást.

A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet, a Tanácsot, az Európai Tanácsot és a szociális partnereket, hogy hagyják jóvá a versenyképességi iránytűt, és aktívan járuljanak hozzá az abban foglalt kezdeményezések megvalósításához.